

Philippe Laügt / Hamilton Smith

Staří proroci mluví do naší doby

Komentáře ke knihám Aggea a Malachiáše

Přeloženo z „Alte Propheten reden in unsere Zeit“, 1. vydání 2013

Vydavatel: Verbreitung des christlichen Glaubens e.V.

Komentář ke knize Aggea napsal Philippe Laügt, „Sondez les Ecritures“, Sva-
zek 13,

Komentář ke knize Malachiáše napsal Hamilton Smith.

České biblické texty se opírají o kralický překlad, upravovaný dle předlohy (elb. překlad) a novějších překladů. Číslování veršů 2. kapitoly Aggea je oproti kralickému textu o jeden verš posunuto, protože první verš 2. kapitoly (kral. textu) je v jiných překladech číslován jako 15. verš 1. kapitoly. Údaje kapitol a veršů, uvedené v šikmých závorkách //, se vztahují k číslování v Kralické bibli.

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2020

Obsah

Kniha Aggea	5
Úvod	5
Kapitola 1.....	7
Aggeus 1,1-11: První poselství: Boží výzva ke svědomí židovského ostatku, aby ukázal lítost.....	7
Aggeus 1,12-15 /2,1/: Druhé poselství: Boží výzva k duchu židovského ostatku, aby ten ukázal horlivost.	12
Kapitola 2.....	14
Aggeus 2,1-9 /2,2-10/: Třetí poselství: Boží výzva obracející se na vůli židovského ostatku, aby ukázali vytrvalost.	14
Aggeus 2,10-19 /11-20/: Čtvrté poselství: Boží výzva ke svědomí Židů, aby ukázali poslušnost	18
Kapitola 2,20-23 /21-24/: Páté poselství: Boží výzva k srdci Židů, aby jim dal ujištění.	20
Poslední poselství, aneb slovo Pána skrze Malachiáše	22
1. Stav lidu	22
Tehdejší poměry v Izraeli.....	22
Dvě velké skupiny lidu – a jednotliví pozůstalí.....	23
Výrok Hospodinův	24
Stav lidu	24
Stav křesťanstva	25
Na začátku 19. století	25
Ostatek, který se navrátil, je v zorném poli.....	26
Čtyři charakterové rysy Božího lidu – tehdy a dnes!	26
2. Stav vůdců	29
Naslouchat a vzít si k srdci.....	29

Nízký stav mezi námi křesťany	30
Selhání přivádí kárající ruku Pána na jeho lid.....	30
Původní Boží myšlenky o kněžstvu	31
Nevěrně	33
S náhledem do Božích myšlenek vidíme svůj vlastní stav	33
3. Dveře k pokání.....	34
Bůh dává odpověď na nestydatost svého lidu	34
Boží jednání je založeno na neproměnnosti jeho přirozenosti	34
Dvě zaslíbení požehnání.....	35
Hospodin v trojím charakteru	35
4. Osvědčení Hospodinovi	40
Nestydaté otázky lidu	40
Je stav dnes skutečně jiný?	40
Žádné napravení pro množství – ale povzbuzení pro jednotlivce.....	41
Znaky toho malého zbytku (verš 16).....	41
Hospodinova odpověď (verše 16-18)	43
Stav množství nedává žádnou naději... (verše 19-21 /4,1-3/)	45

Kniha Aggea

Úvod

Doba vyhnanství Judy v Babyloně leží mezi vystoupením proroka Sofoniáše a Aggea. Aggeus je z chronologického hlediska první ze tří proroků v období, které následovalo po exilu.

Aggeus znamená „moje svátky“ nebo „sváteční“. Nedovídáme se nic o jeho osobní historii. Je zmíněn v Ezdrášovi 5,1 a 6,14. Někteří vykladači z Aggea 2,3/4/ usoudili, že musel vidět první chrám. Pokud tomu tak bylo, muselo být Aggeovi v době jeho proroctví nejméně 80 let.

V prvním verši této knihy je nám sdělen rok, ve kterém se prorok Aggeus obrátil k lidu s prvním poselstvím: druhý rok perského krále Daria I., který je nazýván „Veliký“, tedy rok 520 př. Kr. O dva měsíce později začíná rovněž mladý Zachariáš zvěstovat své poselství – poselství s mnohem větším rozsahem než je poselství Aggeovo.

Pozorné uvážení časových údajů pěti Aggeových proroctví nám ukazuje, že se jeho služba omezuje na období pouhých čtyř měsíců.

Doba Aggea a Zachariáše

Abychom mohli rozumět Aggeovým a Zachariášovým proroctvím, musíme pečlivě studovat historickou zprávu, která je obsažena v Ezdrášově knize. Zmíníme se zde jen o nejdůležitějších událostech v tomto časovém období:

1. Po návratu z Babylona je opět postaven oltář na svém původním místě a jsou zase slaveny zákonem stanovené svátky.
2. Ve druhém roce, tedy 536. př. Kr., je položen základ k novému chrámu. To je jak důvod k radosti, tak i k zármutku, neboť základy ukazují, že nový chrám bude mnohem menší než první chrám (Ezdráš 3,12.13). Následkem jsou slzy radosti a slzy zármutku.
3. Pak je stavba chrámu po nějakou dobu zanedbávána. Lhostejnost, nedostatek energie v Božím lidu a opakující se odpor nepřátel vedou k tomu, že stavební činnost je zastavena. Samařané, smíšený lid (Ezdráš 4,1. 9. 10), činí židovskému ostatku návrh, že se s ním spojí a budou mu při práci pomáhat. Když je jejich návrh vznešeně odmítnut, používají politické

prostředky a na dvůr perského krále donášejí falešnou zprávu, aby zabránili znovupostavení Božího domu. Po nějaké době se zdá, že jejich intriky jsou korunovány úspěchem. Jako odpověď na jejich žádost u Artasasty v roce 523 př. Kr. je vydán rozkaz zastavit stavbu chrámu. Až do konce jeho vlády, tedy asi po dobu jednoho roku, práce na Božím domu úplně ustává.¹

4. Darius I. (522-485 př. Kr.) je vůči svým židovským poddaným blahosklonnější. Na začátku jeho vlády povolává Duch Boží Aggea a Zachariáše, aby vykonali prorockou službu. Pohnou lid k tomu, aby opět začali se stavbou chrámu.
5. Ostatek se ukazuje v této záležitosti velkou mírou nedbalý. Mnozí Židé používají prostředky, které mají k dispozici, aby si vystavěli a zařídili krásná obydlí, zatímco dům Hospodinův zůstával nedokončený. Jednali sobecky a byli vůči Božím zájmům lhostejní.

Důsledek je ten, že jejich sklizně jsou špatné. Při vši jejich práci chybí Hospodinovo požehnání. Prorok jim sděluje, že toto zlořečení je následek Hospodinovy nelibosti, protože jeho dům je zanedbáván: *„Sejete mnoho, a shromažďujete málo; jíte, ale nebýváte nasyceni; pijete, ale neuhašujete žízně; oblékáte se, ale žádný nemůže se zahřát; a ten, kdo se nechává najmout za mzdu, shromažďuje ji do dřevěného váčku.“* (Ag. 1,6)

Kniha Aggea leží z časového hlediska mezi kapitolami 4 a 5 Ezdrášovy knihy (srv. s Ezdrášem 5,1).

Aggeovo poselství

Aggeovou službou chce Bůh, jak jsme právě viděli, dosáhnout svědomí vnitřně ochladlého, unaveného a nedbalého lidu, který hledá vlastní pohodlí.

Ale jeho poselství jde daleko za tehdejší dobu. Stejně jako proroctví, zvěstovaná předcházejícími proroky, se také toto proroctví táhne až ke zjevení dne slávy. Prorok mluví o Mesiášovi, našem Pánu, jako o Vytouženém všech národů (Ag. 2,8), a o době, ve které budou otřeseny všechny národy. Ohlašuje chvíli, ve které bude dům naplněn Boží slávou. Tento oddíl je citován

¹ Tento Artasasta byl uzurpátor (uchvatitel trůnu), který vešel do dějin pod jménem Smerdis (nebo Bardiya).

v Epištole Židům 12,26.27. Pán opět přijde a přinese s sebou zaslíbenou slávu.

Styl a výsledek poselství

Věcný styl Aggeova poselství se silně liší od slohu proroků před vyhnanstvím. Je jednoduchý a málo poetický v protikladu ke slohu Izaiáše nebo Nahuma. Je kladeno mnoho otázek. Také není žádná zmínka o Aggeově původu. Není tu tedy nic, co by vedlo pozornost na něho samého. Ale Aggeus mluví ve jménu Boha Izraele (Ag. 1,13; Ezdráš 5,1), a to je to podstatné!

Výsledek na sebe nenechává čekat: „*I stavěli starší Židovští, a šťastně se jim vedlo vedle prorocství Aggea proroka, a Zachariáše syna Iddova. Stavěli tedy a dokonali z rozkázání Boha Izraelského.*“ (Ezdráš 6,14)

Kapitola 1

Aggeus 1,1-11: První poselství: Boží výzva ke svědomí židovského ostatku, aby ukázal lítost

Úvod: verš 1

„Léta druhého Daria krále, měsíce šestého, prvního dne téhož měsíce, stalo se slovo Hospodinovo skrze Aggea proroka k Zorobábelovi, synu Salatielovu, místodržícímu Judovu, a k Jozue synu Jozadakovu, knězi nejvyššímu,... (Aggeus 1,1)

Darius je už rok králem a právě nastoupil druhý rok své vlády (520 př. Kr.), když v šestém měsíci, v první den toho měsíce² přichází Boží slovo k Aggeovi. Je určeno ostatku Judy tohoto období a zvláště Zorobábelovi, společenskému vůdci, a Jozuovi, duchovnímu vůdci.

Zorobábel je místodržící. Jeho jméno znamená „vsetý (nebo narozený) v Babyloně“ nebo možná „radostný v soužení“. V knize Ezdrášově je jmenován

² První den měsíce, den novměsíce, skýtal zvláštní příležitost pro naslouchání prorokům (viz 2. Král. 4,23).

také svým perským jménem Sesbazar (Ezdráš 1,8). Je královského původu a pochází v přímé linii od Davida. Je zmíněn v rodopisu Pána (Luk. 3,27) a je zde také nazván syn Salatielův, který má původ přes Davidova syna Nátana. Je ale také nazván syn Pedaiův (1. Par. 3,19)³.

Jozue je první nejvyšší kněz po zjetí. Je vícekrát zmíněn v knize Zachariášově a v knihách Ezdráše a Nehemiáše je nazýván Jesua. Byl synem Jozadaka, jenž byl Babyloňany odveden do zajetí (1. Par. 5,41/6,14/) a vnukem Saraiáše, který byl po dobytí Jeruzalém v Ribla Nabuchodonozorem zabit (2. Král. 25,18.21)

Ti dva muži, Zorobábel a Jozue jsou prorocké předobrazy našeho Pána, který zastává úřad Krále a Nejvyššího kněze.

Božská výtka: verše 2-6

„Takto dí Hospodin zástupů, řka: Lid tento praví, že nepřišel čas, čas, v němž by dům Hospodinův stavěn byl. Pročež stalo se slovo Hospodinovo skrze Aggea proroka, řkouc: Jest-li vám čas, abyste vy seděli v domech svých táflovanych, a dům tento pustý stál? Proto nyní takto praví Hospodin zástupů: Přiložte srdce své k cestám svým. Sejete mnoho, a shromažďujete málo; jíte, ale nebýváte nasyceni; pijete, ale neuhašujete žízně; oblékáte se, ale žádný nemůže se zahřát; a ten, kdo se nechává najmout za mzdu, shromažďuje ji do děravého váčku.“ (Aggeus 1,2-6)

Poznamenejme nejprve, že to je Pán vesmíru, který se zde obrací ke vzpurnému národu: „*Hospodin zástupů*“, přičemž jsou míněny jak pozemské, tak i nebeské zástupy (andělé, hvězdy)⁴. To je jméno Božího vztahu k jeho lidu a popisuje jeho moc a svrchovanost nad všemi tvory a všemi věcmi. „*Hospodin zástupů, on jest král slávy.*“ (Žalm 24,10) K prvnímu jmenování tohoto titulu dochází v návaznosti na časový údaj, vztahující se k Dariovi (v. 1), aby byla ukázána sláva Hospodinova. Stejně tak stojí Kristus jako „*Hlava nade vším*“ (Ef. 1,22) ve vztahu k Církvi.

Poselství začíná ukázáním výmluvy lidu, aby se vysvětlila jeho lhostejnost ve vztahu k práci, již jim Bůh světil: „*Lid tento praví, že nepřišel čas, čas, v němž*

³ Pro tyto zjevně rozdílné údaje skýtá zákon o manželství v rámci švagrovské povinnosti uspokojivé vysvětlení (5. M. 25,5.6).

⁴ Výraz „*(Takto) dí /praví/ Hospodin zástupů*“ se v této malé knize vyskytuje 13 krát.

by dům Hospodinův stavěn byl.“ (v. 2) Zde učiníme několik poznámek k obsahu poselství:

- Bůh je neoslovuje „můj lid“, nýbrž říká: „*lid tento*“, aby tak vyjádřil svou nelibost (Jer. 14,10), ano, svoji odmítavost (2. M. 32,7). Izrael je staven na úroveň ostatních národů.
- Jejich výmluva je špatná: Ve skutečnosti ochladly jejich náklonnosti k Bohu. Sledovali své vlastní zájmy. Odpor Peršanů⁵ pod vlivem Samaršanů je jen záminka, aby doložili své tvrzení, že to skutečně není vhodná doba pro dokončení práce. Tato slova skrývají také smíšení ochromené energie a strachu před nepřáteli (který zde nezmiňují!), tedy nedostatek víry.
- Ukazují, jak si málo cení Božího slova. Skrze proroka Izaiáše Bůh už dlouho před narozením Cýra (Kóres) ohlásil znovu postavení města Jeruzaléma. Hospodin, který je přivedl zpět do země a staral se o jejich blahobyt, by jim jistě mohl dát vítězství nad jejich nepřáteli a pomoci jim při znovupostavení domu. Byli tam přece přivedeni zpět, aby stavěli!

Jak často musíme poznávat, že uvádíme stejně tak špatné důvody pro to, abychom Pána nemuseli poslouchat!

Bůh odpovídá a klade jim otázku⁶: „*Jest-li vám čas, abyste vy seděli v domech svých táflovanych* (srv. s Jer. 22,14), *a dům tento⁷ pustý stál?*“ (v. 4) Dobře začali. 3. kapitola Ezdrášovy knihy o tom podává svědectví: „*Postavili oltář ten na základech jeho.*“ (Ezdráš 3,3) Ale nyní všechna snaha přestala. Sobectví a hledání vlastního pohodlí nahradily vroucí touhu stavět Boží dům. Bydleli v pohodlných domech a Božího domu se úplně vzdali.

David bydlel v domě z cedrů – to byl stavební materiál, který byl normálně vyhrazen královským sídlům – ale přede všemi věcmi měl touhu stavět chrám pro Boha (1. Par. 17,1).

⁵ Všimněme si, že v Ezdráš 4,21 je zakázána stavba města a jeho zdí, avšak ne stavba chrámu.

⁶ V této knize je položeno sedm otázek: Aggeus 1,4.9; 2,3/4/(dvakrát); 12/13/.13/14/.19/20/

⁷ Všimněme si také, že ve spojení s Božím domem jsou použity členy, respektive zájmena „ten“, „tento“ nebo „můj“.

Křesťané, kteří se chtějí zařadit na zemi, nezakoušejí odpor světa. Nepotřebují také energii víry. Pro práci na stavbě Božího domu je však taková energie potřebná.

A tak přichází nyní poprvé v této knize⁸ synům Juda určené napomenutí: „*Přiložte srdce své k cestám svým.*“ (v. 5; Žalm 119,59) Byl tento způsob jednání pro ně užitečný? Ne! Od té doby, co přestali stavět Boží dům, zakoušeli hořké utrpení (srv. s Žalmem 127,1.2). Všechno jejich sobectví jim nepřineslo žádný zisk, nýbrž – zcela naopak – ztrátu. Bůh zadržel materiální požehnání, které svému pozemskému lidu obvykle dával.

- Mnoho zasévali, ale málo sklízeli (Mal. 2,3; 5. M. 28,38-40; 3. M. 26,20). Nesklidili očekávaný výnos, aby zahnali svůj hlad a utišili svou žízeň.
- Jejich oblečení nebylo dostačující. Nemohli zahřát svá těla. Jejich srdce zůstávala chladná.
- Jejich mzda, ovoce jejich práce, se mohla jevit jako dobrá odměna, ale nakonec to bylo, jako kdyby byla vložena do proděravělého váčku: největší část se ztratila.

I když toto vše musíme nejprve zvažovat z perspektivy Židů, trvá pro nás stále zásada: „*Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno.*“ (Mat. 6,33) Pán má vždy zaujímat v srdci věřícího první místo. Máme učinit jeho zájmy našimi zájmy a zcela Mu být zasvěceni. On ve své milosti má o nás starost v každém směru. Zanedbávání Božích věcí však pro nás přináší vždy stejná hořká zklamání, totiž neutišenou duchovní žízeň a nerozehřáté duchovní náklonnosti.

„Přiložte srdce své k cestám svým!“: verše 7-11

„Takto praví Hospodin zástupů: Přiložte srdce své k cestám svým. Vystupte na horu, a přivezte dřevo a stavějte ten dům. I oblíbím sobě to, a budu oslaven, praví Hospodin. Vyhlíželi jste mnoho, a hle, maličko jest, a co vnášíte do domu, já do toho foukám. Proč se to děje? dí Hospodin zástupů. I pro dům můj, že leží pustý, zatímco vy běháte jeden každý pro svůj vlastní dům. Proto nebe nad vámi zadrželo rosu a země zadržela svou úrodu. A zavolal jsem sucho na tu zem a na ty hory, i na obilí, i na

⁸ V knize Aggea nalézáme pětkrát toto zvolání k Židům, aby k něčemu obrátili své srdce: Aggeus 1,5.7; 2,15/16/.18/19/.

mošt, a na olej, i na to, co vydává země, i na lidi i na dobytek i na všecku práci rukou.“ (Aggeus 1,7 – 11)

„Přiložte srdce své k cestám svým,“ opakuje Hospodin. A přikazuje jim, aby vystoupili na horu, přivezli dřevo a stavěli dům. On v tom bude mít zalíbení a bude oslaven. S jakou starostlivostí žádá od nich srdce, které Mu je zcela oddáno!

My oslavujeme svého Boha velebením. Otec hledá velebitele, kteří „*se klanějí v duchu a v pravdě*“ (Jan 4,23). Ale aby někdo mohl vystavět dům⁹, musí hledat vhodné materiály. To je těžký úkol, který náleží zvláště tomu, kdo evangelizuje (který tedy vlastní odpovídající dar nebo koná dílo evangelisty). Kdysi musela být přinesena prkna (desky), aby bylo možné stavět stánek, resp. chrám. Stavba Církve v lásce vyžaduje rovněž, aby lidé byli přivedeni z Libanonu (Ezdráš 3,7; „cedry“) na horu milosti (Žid. 12,22).

Předběžně však Hospodin na ně nemůže vylít požeňání, které pro ně má připraveno. Židé Jím opovrhovali a zneuctvovali jeho jméno. Běhali jeden každý „*pro svůj vlastní dům*“ (v. 9)¹⁰

V důsledku Bůh „*foukl*“¹¹ do toho, co oni dělali. Rosa a déšť byly zadrženy (viz 2. Sam. 1,21 a 1. Král. 17,1 v protikladu k Mal. 3,10) a pole už nemohla přinést žádné plody. Blahobyt byl pryč a tyto věci „*zavolal*“¹² Bůh! Jsou dotčeny všechny oblasti (v. 10 a 11), včetně hor (Joel 4,18 /3,18/), které obvykle představují úrodná území, a lidí (viz také 5. M. 28,22) zmenšením počtu narozených (neplodnost).

„*Neboť koho Pán miluje, toho ukázněje; švihá ale každého syna, kterého přijímá.*“ (Židům 12,6) Pán dopouští, aby věřící šli po své vlastní cestě, aniž by je zadržoval. Společenství je přerušeno, alespoň po nějakou dobu. Kázeň,

⁹ Stavět Boží dům znamená například také: a) starat se o živé kameny (podle 1. Kor. 3 a Judy 20); b) vykonávat svůj dar vzhledem k jednotě a růstu v lásce (Ef. 4,11-16); c) modlit se za shromáždění (podle 2. Kor. 11,28); d) nezanedbávat naše shromáždění nebo se ho vzdávat (podle Židům 10,25).

¹⁰ Ohledně běhání /běžení/ viz Filipským 3,14; Příklad 1,16; Izaiáš 59,7. Když oni všichni běhali pro svůj vlastní dům, nepřítel nereagoval!

¹¹ „Foukat“ zde znamená tolik jako „rozfoukat“ nebo „opovrhout“ (srovnej Mal. 1,13 s poznámkou – elb. př.).

¹² Bůh začíná tím, že volá lidi (Iz. 48,15). Když jejich odpověď je negativní, „volá“ na ně jako následek zlořečení (2. Král. 8,1; Žalm 105,16).

kteřou zde Bůh ve vztahu k židovskému ostatku vykonává, dokazuje, že jeho oči však jsou stále na něj upřeny. Ve své věřnosti se zabývá chybami svého lidu a dbá přitom na to, aby vše vyznělo k jeho oslavení.

Aggeus 1,12-15/2,1/: Druhé poselství: Boží výzva k duchu židovského ostatku, aby ten ukázal horlivost.

„I uposlechl Zorobábel, syn Salatielův, a Jozue syn Jozadakův, kněz nejvyšší, a celý ostatek lidu hlasu Hospodina Boha svého, a slov Aggea proroka, tak jak ho poslal Hospodin Bůh jejich; a bál se lid Hospodina. Tedy Aggeus, posel Hospodinův, mluvil lidu v moci poselství Hospodinova, řka: Já jsem s vámi, praví Hospodin. A Hospodin vzbudil ducha Zorobábele syna Salatielova, knížete Judského, a ducha Jozue, syna Jozakova, kněze nejvyššího, a ducha ostatku všeho lidu, a přišli a pracovali na domě Hospodina zástupů, svého Boha, dne dvacátého čtvrtého, měsíce šestého, léta druhého Daria krále.“ (Aggeus 1,12-15 /1,12-2,1/)

Duch Boží se plamenným poselstvím obrátil ke svědomí a k srdci ostatku. Na rozdíl od toho, co se dalo před vyhnáním ze země, není božské poselství bez účinku. Poznávají, co od nich Hospodin ve své milosti žádá. Přikládají své srdce ke svým cestám a chápou, jak je ta výtka oprávněná.

Vůdcové a lid slyší a poslechnou hlasu Hospodina a bojí se Ho. V této souvislosti je pozoruhodné toto:

- První poselství se obrací ke dvěma vůdcům, ale „celý ostatek lidu“ (tedy věrný ostatek) toto poselství přijímá.
- Zorobábel používá poselství na sebe osobně. V protikladu k jiným veršům této knihy zde není nazýván „místodržícím“.
- Zřídka kdy se stává, že tak krátké poselství dojde tak rychle¹³ sluchu¹⁴! Je to další důkaz moci Božího Ducha!

¹³ Totiž 23 dnů po Aggeovu poselství! Tato doba není dlouhá, když pomyslíme, kolik času je potřebí, aby s pracemi bylo opět začato, bereme-li ohled na shromáždění materiálů a svolání specialistů (Ezdráš 3,7). Jsme stejně tak připraveni použít Slovo na svůj život?

¹⁴ V hebrejském textu je použit výraz, který se podobá slovu „poslouchat“. Pravděpodobně je z tohoto důvodu řečeno, že oni uposlechlí „svého Boha“ a báli se Ho.

Aggeus jim ihned přináší nové a krátké poselství povzbuzení: „*Já jsem s vámi, praví Hospodin.*“ (v. 13)

Je jasně řečeno, že prorok nemluví sám ze sebe. Je jediný, kterému Bůh dává poctu tím, že ho nazývá svým „poslem“¹⁵. Lidé, kteří tvrdí, že jsou služebníky Pána, kteří ale od Něho nepřinášejí žádné poselství, protože se ve skutečnosti neopírají o jeho Slovo, jsou jednou z velkých ran v dnešním křesťanstvu¹⁶.

Jaká požehnání jsou obsažena v těchto čtyřech slovech: „*Já jsem s vámi!*“ Dávají ostatku jistotu záchrany v den největší slabosti. Zakoušeli jejich otcové v jasnějších dnech dřívějších let více?

Přesně tak dlouho, jak vzhlížíme k Bohu a důvěřujeme Mu, je nám k dispozici jeho síla. Když jsme „s Ním“, je On „s námi“ (2. Par. 15,2). Když nám je tímto způsobem zaslíbena jeho přítomnost, tu dbejme na to, abychom v jeho společenství zůstávali.

Nyní je výsledkem silné probuzení, aby pracovali na Božím domu. Jestliže nepoznáváme, že Bůh je s námi, budou všechny naše snahy stavět jeho dům bez užitku. Zorobábel, Jozue a celý zbytek lidu, probuzeni Hospodinem ve svém duchu, uposlechnou Boží výzvy. Nejsou tu žádné námitky! Všichni vidí svou odpovědnost. Slovo „duch“ klade důraz na Boží působení ve vnitřním člověku. Když to porovnáme s Ezdrášem 1,5, nalézáme u každého téhož ducha, totéž dílo mají na mysli a mají tytéž pohnutky.

Je to pozoruhodný den: Je pečlivě zaznamenán v posledním verši této první kapitoly¹⁷.

¹⁵ Význam jména proroka Malachiáše ostatně je „můj posel“ (srv. s Mal. 2,7).

¹⁶ Určité sekty nabízejí biblické studie s vytčeným cílem učinit svá falešná učení věrohodnými. Ale ponechávají úplně stranou pravé poselství evangelia, které bylo kázané Pavlem: Ježíše Krista, a to toho ukřižovaného (1. Kor. 2,2).

¹⁷ V kralickém překladu v 1. verši 2. kapitoly (- p. p.).

Kapitola 2

Aggeus 2,1-9/2,2-10/: Třetí poselství: Boží výzva ob- racející se na vůli židovského ostatku, aby ukázali vytrvalost.

„Měsíce sedmého, dvacátého prvního dne toho měsíce, stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Aggea, řkoucí: Mluv přece k Zorobábelovi synu Salatielovu, místodržícímu Judy, a k Jozue, synu Jozadakovu, nejvyššímu knězi, i k ostatku lidu a řekni: Kdo jest mezi vámi pozůstalý, jenž viděl tento dům v jeho dřívější slávě? A jaký vy jej nyní vidíte? Zdali není jako nic ve vašich očích?“ (Aggeus 2,1-3 /2,2-4/)

Jedno jediné poselství stačilo, aby se lid opět dal do práce. Tři další jsou potřebná k jeho povzbuzení, aby pokračovali. Jak rychle se necháme zmalomyslnět!

Zatím co práce pokračovala, mohl Bůh jako znalec srdcí vidět, že Židé jsou v nebezpečí ztratit odvalu. Kvůli jejich nemnohým prostředkům, jejich nepatrnému počtu a nedostatku odborných sil ten chrám nikdy nedosáhne slávy Šalomounova chrámu.

Jen o jeden měsíc později přináší prorok nové poselství, aby vystoupil proti jejich skleslosti a aby je povzbudil k pokračování v práci na Božím domu. Je datováno z 21. dne sedmého měsíce¹⁸, který odpovídal sedmému dnu svátku stánků. Následující osmý den mluví o věčnosti. Další povzbuzení ...

Poselství se obrací zvláště na ty velmi staré v lidu, k nimž možná patří i Aggeus, kteří si ještě trochu mohli pamatovat nádheru Šalomounova chrámu, který byl zničen Nabuchodonozorem. Poselství zní: *„Kdo jest... pozůstalý?“*, tj.: Je mezi vámi někdo, jenž *„viděl tento dům v jeho dřívější slávě? A jaký vy jej nyní vidíte?“* (Ag. 2,3/4/) Taková otázka mohla vyvolat nové slzy¹⁹ (Ezdráš 3,12), které svědčily také o pravém pokoření se *„pod mocnou*

¹⁸ V sedmém měsíci zasvětil Šalomoun svůj chrám (1. Král. 8,2).

¹⁹ Zdá se ostatně, že bylo normální klást na slavnou minulost velký důraz (srv. s Ezdrášem 5,11). Ale tímto prostředkem se nepřítel snaží – a způsob jeho jednání je lstivý – omezit význam obdivuhodného probuzení, které je v chodu.

ruku Boží“ (1. Petra 5,6). Ale to je učinilo připravenými přijmout povzbuzující sdělení: „*A nyní, buď silný,...*“

Dnes se musí v očích mnoha křesťanů také jevit „*jako nic*“ (Ag. 2,3/4/) udržovat platnými ty velké zásady Božího domu. Tělo, které vždy chce získávat nadvládu, a nepatrnost viditelných výsledků by mohly víru zmalomyslnět. Všechno musí spočívat na Boží moci, jinak nemůže být dílo vykonáváno v souladu s jeho myšlenkami.

„A nyní, buď silný, Zorobábeli, praví Hospodin, buď silný i Jozue, synu Jozadakův, kněže nejvyšší, a buď silný všecken lide země této, praví Hospodin, a pracujte; neboť já jsem s vámi, praví Hospodin zástupů. Slovo, jímž jsem smlouvu učinil s vámi, když jste vycházeli z Egypta, a můj Duch zůstávají ve vašem středu: Nebojte se! Neboť takto praví Hospodin zástupů: Ještě jednou, za krátký čas, otřesu nebem a zemí a mořem a souší. A otřesu všemi národy; a to vytoužené všech národů přijde, a já naplním tento dům slávou, praví Hospodin zástupů. Mé je stříbro a mé je zlato, praví Hospodin zástupů. Poslední sláva tohoto domu bude větší než ta první, praví Hospodin zástupů; a na tomto místě dám pokoj, praví Hospodin zástupů.“ (Aggeus 2,4-9/5-10/)

Aggeus přišel také proto, aby dal útěchu a naději. Podle svého zaslíbení bude Bůh s těmi poníženými a pokořenými věrnými, kteří v Něho doufají (Sof. 3,12). Když poukázal na minulou slávu, připomíná jim přítomné zdroje pomoci (v. 4-7/5-8/) a povzbuzuje je, aby měli před očima budoucí slávu (v. 6-9/7-10/).

Ve verších 4/5/ a 5/6/ jsou věrní třikrát vyzýváni, aby byli silní: „*A nyní²⁰, buď silný, Zorobábeli, praví Hospodin, buď silný i Jozue, synu Jozadakův, kněže nejvyšší, a buď silný²¹ všecken lide země této²², praví Hospodin, a pracujte!*“ (Porovnej s 1. Par. 28,20.) Pak jsou představeny jejich zdroje pomoci:

V tomto případě mohli ti starší svým vyprávěním zmalomyslnět ty mladší (srv. s Kazatelem 7,10).

²⁰ To je ono „*nyní*“, kterým Pán povzbuzuje k tomu, abychom neúnavně pracovali dále – vědouce, že naše námaha „*není nadarmo v Pánu*“ (1. Kor. 15,58).

²¹ Tato výzva je také v Danieli 10,19, 5, Mojžíšově 31,23 a Jozue 1,6 (v té kapitole se vyskytuje třikrát).

²² Výzva se obrací k lidu té země, který má tu zemi jednou celou vlastnit, a nejenom k ostatku lidu.

1. Nejprve Boží přítomnost, nejvyšší zdroj jejich síly, jak Pán zaslíbujе těm svým: „*Já s vámi jsem.*“ (Matouš 28,20) To platilo tehdy jako i dnes. Když se setkáme s odporem, jsme napomínáni, abychom byli silní v Pánu a v moci jeho síly (Ef. 6,10).
2. Za druhé Boží slovo. Mělo tutěž moc jako kdysi při vyjití z Egypta. Je to, jako kdyby Pán říkal: Jedná se o totěž slovo jako tehdy! Také my máme v dobách úpadku Svaté písmo, které nám ukazuje cestu. Ať už stav těch, kteří si říkají křesťané, vypadá jakkoli – skutečný člověk Boží je „*dokonalý..., ke každému dobrému skutku plně vhodný*“ (2. Tim. 3,17).

Nakonec Pán jako povzbuzení připojuje, že jeho Duch zůstává v jejich středu (Iz. 63,11). Všechna vnější znamení moci zmizela, ale skrze Boží milost Duch zůstal se svou silou. Uschopňuje věřícího, aby se pozvedl nad všechny odpůrce a hleděl na Boží slávu.

Dar Ducha Svatého po nanebevstoupení Pána je ještě mnohem větš́. Tato božská Osoba přišla, aby bydlela v každém údu Kristova těla (Jan 14,16). Je v nás stále přítomný, aby nás vedl do celé pravdy a aby nám zvěstoval budoucí věci. Pán Ježíš říká: „*Z mého vezme a zvěstovati bude vám.*“ (Jan 16,14)

Slovo Hospodinovo dáva Židům ještě další povzbuzení, když vede jejich myšlenky k příchodu Krista a k moci a slávě jeho zjevení (v. 6-9 /7-10/). Dům se zdá nyní, ve srovnání s jeho první slávou, když se Bůh sklonil, aby přišel a tam v oblaku bydlel, „*jako nic*“ (2. Par. 5,14).

Všimněme si toho, že se mluví o „*první slávě*“ tohoto domu a ne o „slávě prvního domu“. Tento dům zůstává tentýž, je to Boží dům. Židé následně místodržícímu na druhé straně řeky řeknou: „*Stavíme dům, který byl ustaven prvé před mnohými lety.*“ (Ezdráš 5,11-13) To platí také pro Boží dům v přítomné době. Je „*vzdělán na základ apoštolský a prorocký, kde jest gruntnovní úhelný kámen sám Ježíš Kristus*“ (Ef. 2,20). „*Nebo základu jiného žádný položití nemůže mimo ten, který položen jest, jenž jest Ježíš Kristus.*“ (1. Kor. 3,11) Nyní je na nás, abychom na tomto základu stavěli vyzkoušenými materiály. Ale nikdo nemůže tvrdit, že zakládá nebo staví „svou“ církev.

Bohobojný křesťan je vyzýván, aby navzájem proti sobě zvážil námahu, která je působena okamžitou prací, a před ním ležící slávu (2. Kor. 4,17). Kristus,

„to vytoužené všech národů přijde“ (Ag. 2,7/8)²³, a jeho přítomnost naplní dům ještě větší slávou. Vlastní sláva toho domu nepozůstávala v nádherné budově samotné, nýbrž v přítomnosti Boha, jemuž tento dům patřil a jenž dům naplňoval svou slávou (Žalm 26,8). Toto proroctví se už částečně naplnilo, když pravý oblak slávy, Kristus, přišel do chrámu, jak o tom vypravují Evangelia. Ale při jeho druhém příchodu dojde k úplnému naplnění. „Ještě jednou, za krátký čas.“ (Aggeus 2,6/7/) V božském časovém plánu jsou všechny věky lidstva jako krátký čas. Neboť pro Boha je „tisíc let jako jeden den“ (2. Petra 3,8).

V době návratu Židů z vyhnanství měla království této země působivý vzhled. Obnovená stavba Božího domu, prováděná věrnými, se proti tomu jevila velmi nevýznamná. Ale přes tento vnější vzhled se ostatek lidu zaměstnával prací, která měla trvání a bude zjevena ke cti Pána, když všechna království země budou rozdrčena v prach. Mesiáš přišel poprvé, ale nebyl to ještě čas k tomu, aby na zemi zřídil království požehnání, slávy a pokoje. Židé a národy Ho ukřižovali.

Dnešní doba odpovídá období Církve. Je tajemstvím, které bylo „od věků skryto v Bohu“ (Ef. 3,9). Toto tajemství tedy v době proroků Starého zákona ještě nebylo zjeveno. Dnes trvá také čas národů /pohanů/, čas, ve kterém národy – Bohem k tomu ustanoveny – vykonávají autoritu. Tato doba dojde svého skončení otřesením těchto národů, nebe a země. Mesiáš se znovu zjeví a přinese národům zaslíbené požehnání. Národy přinesou stříbro a zlato, které patří Bohu (Iz. 60,9).

Tak na tomto místě nalézáme v obrazu vykoupení („stříbro“), spravedlnost („zlato“), budoucí slávu a budoucí pokoj. Všechno to bude možné nalézt ve slávě na zemi – a už ne pouze v nebi (Lukáš 19,38).

Aby posilnil věřící na cestě víry, zmiňuje se Dopis Židům o tomto proroctví (Židům 12,25-29). Připomíná nám to, že všechny věci, které lze vidět v dneš-

²³ Někteří zde překládají: „Vzácnosti všech národů přijdou.“ Oba překlady jsou možné, neboť v textové souvislosti jsou zmíněny jak materiální věci, tak také jedna osoba. Ale cožpak Kristus není vzácnost, ve které bude všem požehnáno? Na druhé straně stojí sloveso v původním textu v množném čísle. Nemohli bychom tu vidět skrytý obraz Boží Trojjedinosti?

ním světě, zmizí – ať už se jeví jakkoli velkolepé. Ale Boží lid obdrží neotřesitelné království. „*Proto... mějme milost, skrze kterou služme libě Bohu s vážností a uctivostí /zbožností a bázní/.*“ (Židům 12,28)

Aggeus 2,10-19/11-20/: Čtvrté poselství: Boží výzva ke svědomí Židů, aby ukázali poslušnost

„Dvacátého čtvrtého dne, devátého měsíce, léta druhého Daria, stalo se slovo Hospodinovo skrze Aggea proroka, řkoucí: Takto praví Hospodin zástupů: Vyptej se nyní kněží na zákon, řka: Hle, když někdo nese maso svaté v cípu svého roucha a dotkne se svým cípem chleba nebo vařeného nebo vína nebo oleje nebo nějakého pokrmu, stane se to svatým? I odpověděli kněží: Nikoli. A Aggeus řekl: Když pro mrtvolu znečištěný se toho všeho dotkne, stane se to nečistým? A kněží odpověděli a řekli: Bude to nečisté. Tu odpověděl Aggeus a řekl: Tak je tento lid a tento národ přede mnou, praví Hospodin, a tak je všechno konání jejich rukou; a co tam přinášejí, je nečisté. A nyní přiložte srdce své k času od tohoto dne a dále, dříve než byl kladen kámen na kámen na chrámu Hospodinovu.“ (Aggeus 2,10-15/11-16/)

Mezi verši 9/10/ a 10/11/ této druhé kapitoly leží začátek Zachariášova proctví. Toto poselství jasně ukazuje, že každý úpadek – jak u tehdejšího ostatku, tak i u těch, kdo dnes představují Boží lid – má svůj původ ve špatném duchovním stavu. Činnost ve službě Pánu se nemůže dařit, jestliže není doprovázena přiměřeným mravním stavem. A ten může být udržován jen tehdy, když se oddělíme od toho, co je proti Božímu slovu.

Tehdy se ostatek mohl náležitě starat o dílo pro Boha, jen když se držel oddělený od všeho, co bylo nečisté podle zákona. Dnes musí věřící, který se uprostřed nečistot křesťanů dle jména odvolává na Pána, odstoupit od každé nepravosti a očistit se od každé nádoby k necti, jestliže si přeje být „*užitečný Pánu domu, připravený ke každému dobrému skutku*“ (2. Tim. 2,21).

Otázka, která je zde položena kněžím, vyzvedá dvě důležité pravdy, které mají ovládat každodenní život těch, kteří chtějí v době úpadku odpovídat Božím myšlenkám.

Na jedné straně se učíme, že svatá věc v žádném případě nemůže posvětit to, čeho se dotkne, např. chléb, vařené, víno nebo olej. Běžná myšlenka, že

můžeme svět očistit, když se s ním spojíme, anebo že můžeme pomoci Božímu lidu, když se připojíme ke zkaženým systémům, v nichž se nalézají věřící, je tedy iluzorní. Je to dokonce hřích, protože když tak postupujeme, nejenže nejsme pomoci druhým, ale znečišťujeme se sami (1. Kor. 15,33). Neboť platí zásada: Nečistá věc znečišťuje to, čeho se dotkne. Tak zdravá jablka jsou zkažena dotykem se shnilým jablkem (srv. v. 13/14/ s 4. Mojžíšovou 19,11).

Žel, že Židé jednali podle této chybné zásady, neboť nedbali na to, aby byli posvěceni. Dílo jejich rukou a jejich oběti byly proto v očích Pána znečištěné. Necháпали, že všechno jejich působení nemůže být od Boha schvalováno (v. 14/15/). Spíše se přidržovali Kainovy oběti než Abelovy oběti. Stejně jako Galatští, kteří „začali v Duchu“, byli nyní v nebezpečí, že budou „dokončovat v těle“ (Gal. 3,3). Zapomínali na pravé očišťování ve vyznání a ve víře.

Nyní bylo na nich, aby obrátili své srdce na Boží cesty, a ne na vlastní cesty, tak jako v první kapitole! Pán jednal ve vztahu k nim podle kázně své vlády, když je bil obilnou snětí, rzí a kroupami (v. 17/18/; 5. Mojžíšova 28,22).²⁴ Chtěl, aby se oddělili od toho, co je znečišťovalo a aby nejprve přestali činit zlé, a potom se učili činit dobré. A přesto se žádný z nich k Němu neobrátil (v. 17; Amos 4,6-11). Jak se Bůh sklání ke svému lidu, když skrze proroka říká: „A nyní přiložte srdce své k času od tohoto dne a dále.“ (v. 15/16/)

„Dříve než se toto stalo, když přišel někdo k hromadě dvaceti, bylo jen deset; když přišel ke kádi, aby nabral padesáte z presu, bylo jen dvacet. Bil jsem vás suchem a rzí a snětí, i krupobitím všechno dílo rukou vašich, však neobrátili jste se ke mně, praví Hospodin. Přiložte již srdce své od tohoto dne a dále; ode dne dvacátého čtvrtého, měsíce devátého, ode dne, v kterém založen byl chrám Hospodinův, přiložte srdce své. Zdali jest ještě semeno v obilnici? Ano, ani vinný kmen, ani fík, ani strom jablek zrnatých, ani strom olivový nevydaly ovoce. Od tohoto dne požehnám.“
(Aggeus 2,16-19/17-20/)

²⁴ Rez /žloutnutí/, je nemoc stébel způsobená nadměrou vlhkostí, obilná sněť vzniká přílišným horkem, které je působeno východním větrem, větrem pouště (1. Mojžíšova 41,6). Je nápadné vidět, že Bůh si i dnes používá tohoto druhu ran. Následek těchto špatných klimatických podmínek je udán v 19./20./ verši. Tři měsíce předtím zaznělo volání k probuzení; přesto neměli žně, protože ještě museli trpět důsledky svého hříchu. Bolestivé následky dřívějších hříchů přetrvávají často přes chvíli, kdy došlo k pokání a obrácení.

Na druhé straně může být těm, kteří tvoří Boží lid, požehnáno – a je jedno, jak velké jsou jejich hříchy. Předtím musejí však činit pokání, jednat v poslušnosti vůči Božímu slovu a v srdci uznat, jak pro ně Bůh působil. Jakmile ostatek bude ve své práci na Božím domu v tomto duchovním stavu pokračovat, může mu Pán říci: „*Od tohoto dne požehnám.*“ (v. 19/20/)

Toto zaslíbení následuje přímo po zmínce o skutečnosti, že už v obilnici není žádné osivo a že „*fík, ani strom jablek zrnatých, ani strom olivový*“ nic nepřinesly. Z lidského hlediska tu už není žádná naděje, spíše je Boží jednání zpochybněno. Jaké povzbuzení to je, že je možné spolehnout se jedině na Boží milost a že se můžeme v této obdivuhodné milosti posilnit!

Nachází toto vážné varování, které je zároveň velkým povzbuzením, ozvěnu v dnešním Božím lidu? Na jedné straně jsme varováni, že každý odklon na praktické cestě víry na sebe přivede kázeň a výtku. Jakmile však žijeme ve světle pravdy a v poslušnosti vůči jeho Slovu, je nám požehnáno.

Kapitola 2,20-23/21-24/: Páté poselství: Boží výzva k srdci Židů, aby jim dal ujištění.

„A stalo se slovo Hospodinovo po druhé k Aggeovi, dvacátého čtvrtého dne téhož měsíce, řkoucí: Mluv k Zorobábelovi, místodržícímu Judy, řka: Já pohnu nebem i zemí. A podvrátím stolicí království, a zkazím sílu království pohanských; podvrátím, pravím, vůz i ty, kteří na něm jezdí, a sejdou koně i jezdci jejich, jeden každý od meče bratra svého. V ten den, praví Hospodin zástupů, vezmu tebe, Zorobábeli, synu Salatielův, služebníče můj, praví Hospodin, a učiním tě jako pečtní prsten; nebo jsem tě vyvolil, praví Hospodin zástupů.“ (Aggeus 2,20-23/21-24/)

Poslední poselství jsou slova velkého povzbuzení k lidu, obrazejí se ale zvláště k Zorobábelovi, který byl nástrojem v Boží ruce, aby vedl lid k poslušnosti Božího slova. Jeho prorocký význam je zřejmý. Zorobábel, potomek Davida, je obraz Krista²⁵.

Poselství z 6. verše je tomuto knížeti a vůdci opakováno. Možná byl tímto majestátním prorockým oznámením znejistěn. Jsou oznámeny některé nové podrobnosti, které mohou být Zorobábelem nyní lépe posouzeny (v.

²⁵ Efezským 1 nám pomůže porozumět, že v Kristu, tom pravém Božím Služebníkovi, je nám požehnáno.

22). Nebe a země budou otřeseny, trůny budou převráceny, moc národů bude zničena. Kámen, který „se utrhł bez rukou“ (Dan. 2,34 – přel.), udělá bitvou u Armageddon konec vojenské moci národů.

Symbolem pečetního prstenu se Zorobábel a Izrael dovídají:

- Bude „den“ odměny.
- Bůh obklopí Zorobábele zvláštní péčí. V tak neklidných dobách bude skutečně ukryt.
- Zorobábel bude jako pečetní prsten, který si Bůh použije, aby uskutečnil svou radu. Má být nástrojem jeho vůle a zprostředkovatelem jeho rad vůči jeho lidu a vůči světu. V Orientu představuje pečetní prsten cennou ozdobu (Píseň 8,6), která nese znak identity nebo obraz svého vlastníka. Ten tímto prostředkem potvrdí svou vůli a stanoví svá nařízení.

Nadto má Duch Boží na zřeteli vyvýšení Pána Ježíše, jehož je Zorobábel obrazem. Výraz „*služebník můj*“ je v Písmu ostatně často používán pro Krista (Iz. 42,1; 52,13). Tak je Zorobábel pro Izrael závdavkem a zárukou toho, že z potomstva krále Davida jednoho dne vyjde zaslíbený Mesiáš.

Tento oddíl ze Starého zákona nám dává také předem okoušet to, co čteme o Kristu v Novém zákoně. Tyto myšlenky jsou v Pavlově Dopisu Korintským rozvinuty ještě mnohem dále: „*Neboť kolik je zaslíbení Božích, v něm je Ano, proto také skrze něho Amen.*“ Otisk Krista bude položen na všechno stvořené „*Bohu k slávě skrze nás*“ (2. Kor. 1,20 – přel.).

Jsme také my v naší době „otiskem Krista“? Je na nás Kristus vidět?

Kniha proroka Aggea končí tedy proroctvím, které ohlašuje příchod Toho, jemuž se klaníme jako našemu Spasiteli a našemu Pánu. Očekáváme naplnění Boží rady ve vztahu k jeho milovanému Synu. Tato rada se stane skutečností mnohem vzácnějším způsobem, než Aggeus mohl pochopit. Při svém příchodu se Pán celému vesmíru zjeví s velkou slávou.

Poslední poselství, aneb slovo Pána skrze Malachiáše

1. Stav lidu

Prorok Malachiáš má vážný úkol předat Boží poslední poselství jeho pozemskému lidu před příchodem Krista na zem. Poté, co bylo toto poselství zvěstováno, Bůh už po dobu asi 400 let nemluvil. Nakonec je ticho přerušeno hlasem volajícího na poušti: „*Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho!*“ (Luk. 3,4; srv. s Mal. 3,1)

Poslední slova mají zvláštní moc, kterou často dosáhnou svědomí a dotknou se srdce. Také zůstávají vězet v paměti. Když už tomu tak je u slabých slov lidí, čím více to pak platí, když Bůh na konci nějakého zvláštního časového období promluví poslední slovo. A když čteme proroka Malachiáše, děláme dobře, když toto slovo k sobě necháme mluvit se vší jeho silou Božího posledního slova.

Tehdejší poměry v Izraeli

Nejprve se podíváme na poměry, v nichž byla psána tato kniha Bible. Neboť ač je pravda, že můžeme použít tato slova na Boží lid v našich posledních dnech, přece nesmíme zapomenout, komu byla určena v prvé řadě. Proroctví začíná slovy: „*Výrok /nebo: Břímě/slova Hospodinova proti Izraelovi skrze Malachiáše.*“ (1,1) Jedná se tedy o poselství, které Bůh určil svému pozemskému lidu.

A přece, i když takto může být do rámce působnosti proroctví zahrnut celý Izrael, obrací se poselství ve skutečnosti jen k malé části lidu. Ta je často nazývána „ostatkem“. Jsou to ti z lidu, kteří se mohli z vyhnanství v Babyloně vrátit do Izraele.

Z jiných částí Písma se dovídáme, že velké množství lidu zůstalo i nadále ve vyhnanství. Ale asi šedesát tisíc Židů se v Ezdrášových a Nehemiášových dnech chopilo příležitosti vrátit se do země svých otců, aby znovu postavili chrám a nechali obnovit oběti. Kromě toho mohli také znovu postavit zdi a vsadit brány města Jeruzaléma.

Dvě velké skupiny lidu – a jednotliví pozůstali

Boží lid byl proto v oné době rozdělen do dvou velkých skupin. Pomůže nám, když porozumíme dalekosáhlým rozdílům mezi těmi dvěma skupinami.

1. Velká většina národa se stále nalézala v exilu v Babylonii. Nebyli tedy v Palestině, kam je přivedl Bůh, nýbrž v Babylonii, kam byl lid odveden kvůli svému hříchu. Nebyli už svobodní lidé, jakými je Bůh ve své moci a dobrotivosti předtím učinil, nýbrž byli otroky pod cizozemským panovníkem. Je zřejmé, že o velké části lidu je možné právem říci, že se nalézala v chybném **postavení**, protože nebyla na tom místě, které pro ně Bůh vyhlédl. Ale byli jasně i ve špatném stavu, neboť se spokojovali s tímto chybným postavením, když se otevřela možnost a lid byl dokonce pozván, aby se navrátil do Jeruzaléma (Ezdráš 1,3).
2. Pak tu byla skupina Izraelitů, kteří se vrátili do Izraele, aby žili ve své vlastní zemi. Chtěli se opět angažovat v bohoslužebných úkolech, které Bůh pro ně původně nařídil. O těch – v protikladu k jejich bratrům v zajetí – může být řečeno, že byli ve **správném postavení**, neboť byli na místě, které pro ně Bůh předzvěděl. Tam vykonávali Bohem ustanovený bohoslužebný systém. Byli však – stejně jako jejich bratři v zajetí – ve **špatném stavu**. Kniha Malachiáše odkrývá totiž od začátku až do konce mravní a duchovní selhání lidu, i když je navenek charakterizován formální pravověrností.
3. V obou těchto velkých skupinách byli jednotlivci, kteří tvořili krásný protiklad k těm, kteří je obklopovali. Byli to lidé, kteří byli charakterizováni praktickou blízkostí, věrností a oddaností Bohu. Daniel a jeho přátelé mohou být jmenováni jako příklady těch, kteří byli v zajetí. Ezdráš, Nehemiáš a někteří bohobožní, na něž se vztahuje Malachiáš 3,16, slouží jako poukazy na věřící téhož druhu, kteří patřili k navrátivšímu se „ostatku“.

Výrok Hospodinův

To byly, několika slovy řečeno, okolnosti židovského národa v Malachiášově době. I když proroctví tohoto proroka začíná slovy: „*Břímě (Výrok) slova Hospodinova proti Izraelovi*“, tu je přece zřejmé, že se tato slova obracejí jen na ostatek, který se nalézal v zemi Palestině. Jim bylo adresováno Boží poslední poselství. V proroctví nalézáme zmínky o chrámu, obětech, kněžích, desátcích, atd. To vše jsou znaky, které jsou zcela přirozené pro Jeruzalém a Izraelskou zemi, které však nemohou popisovat ty, kteří se ještě nalézali v exilu.

Co bylo nyní tím břemenem (nebo výrokem) slova Hospodinova pro tento navrátilivší se ostatek? Už to nebylo pranýřování modlářství jako ve dnech králů Izraele. Nebyla to také žádná výzva jako ve dnech Ezdrášových, aby se vrátili do země. Stejně tak málo to bylo volání, jako ve dnech Aggea, aby opět postavili chrám, nebo jako ve dnech Nehemiášových, aby zase postavili zdi.

Stav lidu

Lid se vzdal modloslužby a ostatek byl opět v zemi Kanán. Chrám byl rovněž postaven a lid poslouchal bohoslužebné předpisy, v každém případě dle vnějšího zdání, a pokud šlo o vnější pořádek. I když se tento lid navenek nalézal ve správném postavení, jeho mravní stav byl úplně špatný. A tak se toto břímě Hospodinovo, toto poslední poselství, skládá hlavně z velmi vážné výzvy ke svědomí ostatku ve vztahu k jeho nízkému mravnímu a duchovnímu stavu.

Uvědomme si tu: Když budeme mít na paměti to, co jsme poznali jako rámeček této knihy a jaké je její charakteristické poselství, měli bychom přemýšlet o postavení a stavu Boží Církvě (Shromáždění) dnes. Čiňme to s přáním použít duchovní poučení Malachiášova proroctví na naši dnešní dobu. Když to činíme, musíme uznat, že mezi Božím lidem v dnešní době²⁶ jsou poměry, které nápadným způsobem odpovídají poměrům, jež – popsané Malachiášem – nalézáme na konci posledního časového období.

²⁶ Budiž poukázáno na to, že pisatel této biblické úvahy žil v Anglii v letech 1862-1943. Mluví tedy o poměrech, které existovaly už tehdy.

Stav křesťanstva

Když se díváme na křesťanstvo, nemusíme pak nejprve připustit, že masa křesťanů je držena v zajetí náboženských systémů, které nejsou podle Písma, nemáme-li říci, že v odpadlických náboženských systémech, tak jako se Izrael jako národ nalézal v zajetí modlářského Babylonu? Tak musí být o velmi velké části křesťanstva řečeno, že se nalézá ve špatném postavení, když je porovnáme s Boží vůlí pro ně, zjevenou v jeho Slovu.

A nemusí upřímný pozorovatel rovněž dodat, že se křesťanstvo nejen nalézá ve špatném **postavení**, ale že zároveň vykazuje chybný mravní **stav**? To dokazuje a smutným způsobem o tom svědčí dopis Laodicei ve Zjevení 3,14-17. Křesťanstvo jako celek odpovídá proto nápadným způsobem Izraeli v Babylonu v Malachiášově době.

Na začátku 19. století

Když nyní svůj pohled obrátíme zpět na křesťanstvo, nemusíme pak poznat zřetelné Boží dílo na začátku 19. století? Tím byl ostatek jeho nebeského lidu – jako onen ostatek jeho pozemského národa ve dnech Ezdráše a Nehemiáše – osvobozen z těchto lidských náboženských systémů, které nejsou podle Písma, v nichž byli zajati. Osvobození od sektářství, byli Boží milostí uschnouti dosáhnout pravého základu, na kterém by měl podle Boží vůle stát všechen jeho lid. Tím se tento ostatek – tak jako, smíme-li tak říci, jeho židovský předobraz – opět nalézal ve **správném postavení**.

V průběhu doby sice tato část Božího lidu vyznávala, že se pevně drží cesty povolání Božího Shromáždění. Ovšem selhání a úpadek stále více charakterizovaly její cestu. Kvůli tomu promlouvá Bůh dnes tak vážně k těmto věřícím, kteří byli vysvobozeni z náboženských systémů, a sice ve vztahu k jejich **špatnému mravnímu stavu**. Jejich církevní postavení může být stále ještě správné, ale jejich mravní a duchovní stav není v souhlasu s postavením, které zaujali. Tato část křesťanstva tak velmi blízce odpovídá navrátilivšímu se ostatku lidu Izraele v tehdejší době.

Abychom tu obdobu vedli ještě dále, můžeme konstatovat, že v obou částech křesťanstva vždy bylo mnoho oddaných Božích služebníků. Jejich mravní a duchovní stav byl velmi vysoký. A také jejich chození v životě se Pánu líbilo.

Ostatek, který se navrátil, je v zorném poli

Nuže, tak jako Malachiášovo proroctví mělo na zřeteli hlavně obnovený ostatek v zemi, navenek pravověrný, ale vnitřně vzpurný proti Bohu, a zároveň se obracelo vzácnými slovy povzbuzení k věrným jednotlivcům mezi nimi, tak, jak věříme, se zvláštním způsobem obrací dnes ke slabému a klesajícímu zbytku svatých, kteří vyšli z církevního zajetí křesťanstva, a k věrným jednotlivcům, nalézajícím se uprostřed něho. A tak jako v Malachiášových dnech bylo dáno poslední poselství lidu před příchodem Pána proto, aby probudilo svědomí ohledně jejich stavu, tak dnes, v předvečer příchodu Pána, věříme, že Boží poslední poselství jeho lidu je vážnou výzvou k probuzení svědomí ohledně mravního a duchovního stavu; tak aby zde na zemi byli nalezeni takoví, kteří jsou v stavu, hodícím se k Tomu, který přijde, a kteří se znovu probuzeními náklonnostmi mohou říci: „*Přijď, Pane Ježíši!*“ (Zj. 22,20)

Viděli jsme, že Malachiášovo proroctví se obracelo k navrátilivšímu se zbytku a že jeho břímě se týká jejich stavu. Je dobré se potom ptát: „Jaký je stav toho lidu? A do jaké míry popisuje stav Božího lidu dnes?“

Čtyři charakterové rysy Božího lidu – tehdy a dnes!

1) Vysoké vyznání

Lid se vyznačoval **vysokým vyznáním, ale nízkým praktickým stavem** (1,6). Vyznávali, že Hospodin je jejich Otec a Pán. Ve svém praktickém životě však nedávali Hospodinu čest, která náleží otci. Ani neměli bázeň, jaká se náleží pánu.

Nemusíme připustit, že také naše praxe se dnes stala mnohem nižší než je naše vyznání? Ctíme Pána ve svém každodenním životě? Myslíme, mluvíme a jednáme v bázni Páně?

Ostatek lidu neukazoval ani úctu ani bázeň vůči Pánu. To jej vystavovalo výtku, že opovrhne jménem Pána. Na toto obvinění okamžitě odpovídají – abychom tak řekli – přímo: „*V čem zlehčujeme jméno tvé?*“ (1,6) Tato vyzývavá „odpověď“ na vážnou výtku přivádí na světlo další známku špatného stavu lidu.

2) Mravní necitlivost a duchovní slepota

Lid byl charakterizován **duchovní slepotou o vlastním nízkém stavu**. Duchovní slepota je nevyhnutelný výsledek vysokého vyznání, které se pojí se špatným chozením v životě.

Boží lid má sklon k tomu – téměř bychom chtěli říci, že nevědomky –, aby omlouval nízký praktický stav svým vysokým vyznáním. Rádi říkáme: „Se všemi svými chybami máme světlo. A nalézáme se ve správném postavení.“ Tak se právě naše vyznání může stát prostředkem k oslepení našich očí vůči vážnosti našeho nízkého praktického stavu. A tak když máme před sebou své selhání, buď je omlouváme, nebo je odmítáme přiznat, anebo jako ten ostatek říkáme, že tento špatný stav vůbec nemůžeme rozeznat.

3) Vnější služba pro Pána bez skutečné oddanosti Pánu

Lid ve vnější službě pro Hospodina pokračoval. Ale ty pravé, vnitřní pohnutky pro tu službu chyběly (1,7-10). Přinášeli své oběti k oltáři, nebo ke stolu Hospodina. Zapalovali oheň na oltáři a otevírali a zavírali dveře chrámu. Ale nebyl tu nikdo, kdo by dveře úplně zavřel. Pohnutkou jejich služby bylo sobectví a ne láska k Hospodinu.

Výsledek byl, že ve službě Hospodinu se zdálo být možné a dovoleno vše. Chromé a nemocné bylo dosti dobré pro Hospodina. Ani vůči svému zemskému vládci by si nedovolili tak jednat. Lidé měli v jejich očích větší místo než Hospodin.

A to znamenalo, že s Hospodinem jednali opovržlivě. Zdali by si jejich kníže nechal líbit takové jednání?

„Nemám ve vás žádné libosti, praví Hospodin zástupů.“ (1,10) Ve světle svých vlastních rad může Hospodin říci: *„Miloval jsem vás.“* (1,2) Když posuzuje Izraelity ve světle jejich praktického života, musí jim říci: *„Nemám ve vás žádné libosti.“* Jak je to vážné, když Hospodin musí těm, které miluje, říci: *„Nemám ve vás žádné libosti.“*

Neobsahuje toto vše vážné poselství pro nás? Není možné, že i my navenek pokračujeme ve službě Pánu – v kázání, poučování, pastýřské službě atd. – a přece chybí ta správná pohnutka? Vnější služba může být korektní, vnitřní motivy naproti tomu zkažené. Nevidíme to jasně znázorněné, když porovnáme shromáždění v Efezu (Zj. 2,2) se shromážděním v Tesalonice (1. Tes. 1)?

Shromáždění v Efezu se zaměstnávalo službou Pánu. Ale pravá, skrytá pohnutka chyběla. Shromáždění v Tesalonice bylo charakterizováno „skutkem víry“, „prací lásky“ a „trpělivostí naděje“ (1. Tes. 1,3). Shromáždění v Efezu zjevovalo také „skutky“, „práci“ a „trpělivost“. Ale „víra“, „láska“ a „naděje“ chyběly. Proto musí Pán tomuto shromáždění říci: „*Padl jsi*“ (Zj. 2,5 – kral. překl.: „*vypadl*“).

Jistě se můžeme ptát, zda víra, láska a naděje jsou skutečně zdrojem naší služby. Jsou to vlastnosti, které může zjistit jen Pán sám, které ale v jeho očích jsou velmi vzácné. Anebo je pohnutkou pro naši službu vlastní Já v nějaké formě – vyvýšení sebe, hledání vlastního postupu mezi věřícími, anebo dokonce naděje na materiální zisk?

4) Únava a opovrhování službou Hospodinu

Služba Hospodinu se stala pro ostatek námahou (1,13). Vyznání bez praktického uskutečňování a služba bez oddanosti povedou k únavě ve věcech Hospodina. A když se lid unaví konáním nějaké věci, brzy jí opovrhne. Tak ostatek nejen říkal o službě Hospodinu: „*Hle, jaká námaha!*“ Oni na ni „*foukali*“, to jest, opovrhovali jí (1,13 – přel.).

Nemůžeme v našich dnech vidět stejnou únavu ve věcech Pána? Nejsou mnozí, kteří byli kdysi aktivní ve službě pro Pána, kteří se ale unavili? Možná bylo jejich praktické uskutečňování mnohem slabší než jejich kázání. Pak bylo sice v kázání pokračováno, ale oddanost se ztratila. A nakonec se zcela unavili.

Ruce opadnou, kolena zeslábla. Ruce se už nevztahují v přímluvné prosbě a kolena se už nesklánějí v modlitbě (Iz. 35,3; Židům 12,12). Tak se stali unavenými, unavenými v modlení, unavenými v čtení Bible, unavenými v pamtování na Pána, unavenými v kázání evangelia, unavenými ve slyšení Božího slova, unavenými ve věcech Pána, unavenými vzhledem k Božimu lidu. A tím, čím se unavíme, tím potom také opovrhujeme. Není divu, že nakonec na věci Pána foukají a opovrhují jimi, jakož i lidem Pána.

Jak nekonečně důležité je mít Krista před sebou jako pravou pohnutku pro každou službu – „*patřit na toho*“, který je „*vůdce /začínatel/ a dokonavatel víry*“, který „*snášel od hříšníků taková proti sobě odmlouvání, abyste neustávali, v myslích svých hynouce*“ (Židům 12,2.3).

Souhrn

To tedy je vážný obraz ostatku. Tento portrét od proroka ukazuje všeobecný stav, do kterého masa navrátilivšího se ostatku upadla:

1. vysoké vyznání, spojené se zlou praxí života,
2. mravní necitelnost a duchovní slepota,
3. vnější služba pro Pána bez opravdové oddanosti Pánu,
4. únava a opovrhování službou Pánu.

Nesluší se, abychom se sami postavili do světla a zkoušeli, jak dalece to je také pravý obraz našeho vlastního stavu?

2. Stav vůdců

Viděli jsme už, že poslední Boží poselství k ostatku, který se navrátil do země před příchodem Pána, se dotýkalo mravního a duchovního stavu. Rovněž jsme měli před sebou všeobecné výčitky, které byly předneseny proti mase ostatku a ukazovaly na ten nízký stav. Ale vedle těchto zásadních žalob proti všemu lidu obsahuje toto poslední poselství některá zvláštní obvinění proti kněžím, resp. vůdcům lidu. O těchto věcech je pojednáno ve druhé kapitole proroka Malachiáše.

Dříve než se podíváme na tyto výtky, bude dobré, když uvážíme, jakým vážným způsobem je ta druhá kapitola uvedena: „*Neuposlechnete-li a nesložíte-li v srdci, abyste dali slávu jménu mému, praví Hospodin zástupů, zajisté že pošli na vás zlořečenství, a zlořečiti budu požehnáním vašim.*“ (2,2)

Naslouchat a vzít si k srdci

To nejmenší, co by lid býval mohl činit, když k němu Bůh mluvil o jeho mravním a duchovním stavu, bylo naslouchat a vzít si k srdci to, co Bůh říkal. Lidé, kteří nechtějí naslouchat Božím slovům, jsou vskutku beznadějný případ – ať to jsou věřící nebo hříšníci. Odmítnout naslouchat s sebou přináší kárající ruku Pána na jeho lid. Pak také chybí jeho požehnání.

Ale nemusíme se také ptát, jak si stojí Boží lid dnes? Nemusíme vyznávat, že duchovní stav Božího lidu je velmi nízký? Ta nejhroší a nejosudnější známka úpadku je, že tu je jen málo poukazů na to, že Boží lid „slyší“ a „bere si k srdci“, ačkoli na něm spočívá ruka Pána v kázni.

Nízký stav mezi námi křesťany

Propůjčili jsme my sami prorokům svůj sluch? Učitele, kteří poučují náš rozum, posloucháme možná rádi. Ale proroky, kteří se obracejí k našemu svědomí, zanedbáváme nebo je zavrhuje. Vyznávající křesťané často, „*majíce svrablavé uši, podle svých vlastních žádostí si shromažďují sami sobě učitele*“ (2. Tim. 4,3). Ale proroky, kteří je varují před jejich hříchy, budou kamenovat (srv. s 2. Par. 24,21). A když prorokům není nasloucháno, není tu také žádné „brání si k srdci“ jejich poselství.

Ať se podíváme kamkoli, jsme konfrontováni s nízkým stavem Božího lidu: rozdělení, spory, hořkost mezi jeho lidem – to vše se dnes ukazuje na všech stranách. A přece, jak málo si tyto věci bereme k srdci, jak málo zármutku před Pánem tu nalézáme! Jak málo se vyznáváme jedni druhým! Jak málo si bereme k srdci zármutek a své zahanbení! Jak málo se nás dotýká zneuctění Pána! Budí to dojem, že podstatně více myslíme na to, aby nám bylo dáno zapravdu, než abychom prostě přiznali své selhání.

Selhání přivádí kárající ruku Pána na jeho lid

Nemusíme poznávat, že jako následek tohoto postoje leží ruka Pána v kázni na jeho lidu? Tak je tu sice mnoho kázání, ale málo požehnání mezi hříšníky. Je tu mnoho poučení a služby, ale málo růstu mezi věřícími. Požehnání je velkou mírou zadržováno.

Jestliže máme v paměti vážná varování úvodních veršů, kéž bychom přece „slyšeli“ a „vzali si k srdci“ toto poslední poselství k vůdcům v Izraeli! Měli bychom v něm zaslechnout hlas, který mluví k nám, a sice jasným zvukem.

Prorok nejprve představuje krásný obraz toho, jak Bůh na začátku uvedl kněžství. Skutečně zhodnotit svůj stav na konci nějakého období budeme moci jen tehdy, jestliže ho porovnáme se stavem na začátku. Jen tak se dozvíme rozsah svého odklonění od toho, co je podle Božích myšlenek.

Původní Boží myšlenky o kněžstvu

Na začátku byli kněží charakterizováni:

1. životem (2,5),
2. pokojem (2,5),
3. Hospodinovou bází (2,5),
4. zákonem pravdy v ústech (2,6),
5. nepravost nebyla nalezena v jejich rtech (2,6),
6. chozením v pokoji a upřímnosti (2,6),
7. požehnáním pro druhé, když „mnohé odvrátili od nepravosti“ a poučovali je ve známosti (2,5-7).

To byly Boží myšlenky pro toho, kdo měl být v temném světě „poslem Hospodina zástupů“.

Ve světle tohoto krásného obrazu prorok pokračuje a objasňuje aktuální stav těch, kteří vyznávali, že jsou „posly Hospodinovými“. Musí proti nim přednést pět různých žalob.

1) Vztah k Hospodinu byl chybný

Vztah kněží k Hospodinu nebyl správný: „Vy pak sešli jste s cesty,“ říká prorok (2,8). Na začátku mohl Hospodin říci, že Lévi se „bál mne“ a „chodil se mnou“ (2,5.6). Ale nyní se odklonili od cesty života a pokoje. Vážný výsledek byl, že kněží už „neodvracovali od nepravosti“, nýbrž „byli příčinou mnohým, aby činili proti zákonu“. Jako následek toho byli vydáni v potupu (2,8.9).

2) Vztahy navzájem byly chybné

Jejich vzájemný vztah byl chybný: „Proč nevěrně činiti máme jeden druhému?“ musí se prorok ptát. Na to bychom mohli dát tuto odpověď: Protože jejich vztah k Pánu nebyl správný. Jak kdosi řekl: „Satan nejprve odděluje člověka od Boha, a potom lidi rozděljuje navzájem.“ Prorok se snaží toto zlo korigovat, když kněžím připomíná, že mají jednoho Otce a jednoho Boha (2,10).

Také v našich dnech je tomu tak: Jen když Boží lid chápeme jako jeden – jako děti jedné rodiny, jejímž Otcem je Bůh, a jako údy jednoho těla, jehož Hlavou je Kristus –, budeme schopni vzájemně jednat věrně. Ale žel, po odklonu od Pána následuje vzájemný spor, rozepře, hořkost a nevěrnost.

3) Vztah ke světu byl chybný

Jejich vztah ke světu nebyl správný: „*Nevěrně činí Juda... pojímaje za manželku dceru boha jiného.*“ (2,11) Nyní se žaloby stávají všeobecnějšími. Už nejde jen o kněze, kteří jsou osloveni, nýbrž do této společné výčitky ve vztahu k světáctví je zahrnut celkově Juda. Toto připodobnění se světu se ukazuje skrze světské vztahy v nejintimnějším charakteru. Ačkoli jsou touto výčitkou dotčeni všichni, je přímo spojena se selháním kněží.

Pořadí těchto žalob je velmi vážné a poučné: Nejprve nebyl správný vztah vůdců k Pánu: Sešli s cesty. Pak jednali nevěrně mezi sebou. Nakonec musí prorok konstatovat: Zatímco pastýři mají mezi sebou spory, ovce se odchyľují z cesty. Spory mezi vůdci dovolily Božímu lidu, aby se vzdaloval do světa a vytvářel nesvatá spojení.

4) Vztah uvnitř rodin byl chybný

Jejich rodinné vztahy nebyly správné: Jsou obžalováváni, že vůči svým manželkám jednají zrádně a nevěrně (2,14). Když náš vztah k Bohu není správný, zklameme i v každém jiném vztahu. Když navazujeme nesvatá spojení se světem, nebude to trvat dlouho a budeme následovat nesvaté cesty světa také v intimních vztazích života.

Aby proti tomu působil, připomíná prorok lidu jednotu a nerozlučitelnost manželského vztahu. Neboť mezi Božím lidem mělo být nalezeno „*símě Boží*“. Jak velmi důležitá je tato zásada! Jestliže mají děti být svaté, nechť jejich rodiče žijí svatě.

5) Vykonávání kázně nebylo podle Boha.

Jejich jednání v provádění kázně nebylo správné: Jednali nevěrně proti svým manželkám a propouštěli je kvůli nevýznamným výčítkám. Prorok proto musí říci: „*Proto že v nenávisti mám propouštění, praví Hospodin Bůh Izraelský.*“ (2,16) Ostatek jednal zcela jinak, neboť čteme: „*Protože takový příkrývá ukrutnost pláštěm.*“ (2,16) Pod pláštěm udržování pořádku jednali s největším násilím.

Zatím co se tento oddíl zaměstnává přímo s muži, kteří neprávem zapuzovali své ženy, můžeme tuto zásadu použít dalekosáhleji. Na tento princip se velmi dobře můžeme dívat ve spojení s „*vyvrhováním*“ (1. Kor. 5,13) zlého zprostřed Božího lidu. Je to vážné varování před tím, abychom se chtěli nějakého bratra násilně zbavit, aniž bychom pro takové jednání měli přiměřený a Písmem daný důvod.

Mezi ostatkem posílali muži své ženy pryč ne proto, že by tyto zhřešily, nýbrž protože muži chtěli uspokojovat své sobecké zájmy a žádosti. A nebyl, žel, i mezi Božím nebeským lidem mnohý křiklavý příklad toho, že známé, bohabojné osoby byly vylučovány ne kvůli nějakému hříchu, nýbrž prostě proto, že požadavky nějaké strany žádaly jejich vyloučení?

Nevěrně

Když čteme tyto vážné obžaloby, jsme vnitřně zasaženi opakovaným výskytem slova „nevěrně“. Vyskytuje se ve verších 10, 11, 14, 15 a 16. Když kněží sešli s cesty, stali se nevěrnými v každém okruhu. Stali se nevěrnými každý vůči svému bratru, stali se nevěrnými ve svých vztazích ke světu, stali se nevěrnými v okruhu svého vlastního domu a nakonec se stali také nevěrnými ve vykonávání kázně.

Jaký smutný obraz nám podává toto poslední poselství o ostatku Božího lidu, který se navenek nalézal ve správném postavení a který navenek dále vykonával službu Pánu.

S náhledem do Božích myšlenek vidíme svůj vlastní stav

Máme-li trochu náhled do Božích myšlenek, tu je snadné poznávat mezi Božím lidem dnes protiobraz tohoto ostatku. Není snad pravda, že u těch, kteří obdrželi mnoho světla, došlo k závažnému odklonu „od cesty“? A to také u mnoha vůdců?

Odklon od Boha měl za následek rozdíly v názorech mezi vůdci lidu. Nevěrnost jednoho vůči druhému, žárlivost, závist, spor, zlé pomluvy až příliš často charakterizovaly vůdce v jejich chování navzájem. To opět bylo pak důvodem pro mnohé, aby se obraceli do světa a vcházeli se světem do nesvatých spojení. A to opět mělo za následek, že do rodinného života Božího lidu vcházely nesvaté světské praktiky. A když jsme selhali ve svých vlastních domech, je se potom co divit neschopnosti jednat správným způsobem v Božím domě? „*Nebo jestliže kdo domu svého spraviti neumí, kterak o církvi Páně pečovati bude?*“ (1. Tim. 3,5)

Není v těchto žalobách dostatečný důvod k tomu, abychom byli přivedeni na svá kolena v pokoření se, vyznání a ve snažné prosbě? Kéž bychom v tom

slyšeli Boží hlas, který mluví k našim svědomím! A kéž si toto poslední poselství vezmeme k srdci!

3. Dveře k pokání

Už jsme viděli, jak vážně prorok odkrývá nízký mravní stav ostatku. Byl to stav, který na lid přivádí Hospodinovu kárající ruku a hlasitě volá po soudu. V souhlasu s tím je v Malachiášovi 3,1-5 varování před příchodem Pána v soudu. Unaven zmatením, které způsobila jeho vlastní pošetilost, lid volal: „*Kde je Bůh soudu?*“ (2,17)

Bůh dává odpověď na nestydatost svého lidu

Na tuto otázku dostal lid okamžitou odpověď: „*Aj, já posílám anděla (posla) svého, který připraví cestu před tváří mou. Vtom hned přijde do chrámu svého Panovník, kterého vy hledáte.*“ (3,1) Prorok k tomu ovšem připojuje: „*Ale kdo bude moci snést den příchodu jeho? A kdo ostojí, když se on ukáže?*“ (3,2) A pak mluví Hospodin sám: „*Přiblížím se k vám k soudu.*“ (3,5 – přel.) Když Pán přijde, bude rychlým svědkem proti zlu a proti zle činícím. Vidíme, že zbytek je nejen obžalován ve vztahu ke svému nízkému stavu, nýbrž že je také varován před přicházejícím soudem, který tento stav s sebou přináší. Bůh však není jen Bůh soudu. On je také Bůh milosrdenství. Vždy jedná tak, že před vykonáváním soudu nabízí milost tomu, kdo činí pokání.

Boží jednání je založeno na neproměnnosti jeho přirozenosti

Na tomto místě chceme ještě jednou zdůraznit, že Boží jednání – ať je to v soudu nebo v milosrdenství – je založeno na nezměnitelnosti jeho přirozenosti. Proto je oficiálně vyhlášen neproměnný charakter Boha, dříve než volá k pokání: „*Neboť já Hospodin se neměním, proto vy, synové Jákobovi,*

nevzali jste skončení.“ (3,6) Boží svatost se nemění. Proto musí svůj lid provádět kázni, když zhřeší. Ale Bůh se také nemění ve svých radách milosti a požehnání, a proto jeho lid není zničen.

Poté co Bůh dal zaznít varovnému volání, vyzývá v souhlasu se svými neměnícími se principy jednání svůj lid k pokání: „*Navratte se ke mně a navrátím se k vám, praví Hospodin zástupů.*“ (3,7) Nadto Hospodin **pozvazuje** lid k obrácení, když jim představuje požehnání, která budou následovat po pokání.

Dvě zaslíbení požehnání

1. Oni sami budou zbohateni. Dokonce okna nebes otevře Bůh pro svůj lid a vylije na něj své požehnání, daleko nad jejich schopností přijímat (3,7-10).
2. Stanou se Hospodinovými svědky před světem. „*I budou vás blahoslavit všichni národové země.*“ (3,11.12)

Hospodin nejen volá lid k pokání, On mu také ukazuje cestu k němu. Je dobré, abychom si uvědomili svůj nízký stav a před Pánem ho vyznali. Ale zaměstnávání se naším vlastním zlem samo o sobě nepovede k nápravě. Ne špatnost člověka, nýbrž Boží dobrota vede člověka k pokání (Řím. 2,4).

Hospodin v trojím charakteru

Jsme přesvědčeni, že cesta k obnovení leží v cenění si všeho toho, čím je Bůh pro svůj lid, jak je to představeno trojím způsobem v úvodní kapitole prorocství:

1. Svrchovaná láska Hospodina (1,2).
2. Stanovená rada Hospodinova (1,5.11).
3. Velká moc Hospodinova (1,14).

Uvažujme krátce o těchto třech velkých pravdách:

1) Svrchovaná láska Hospodinova

Prorocství začíná vznešeným prohlášením: „*Miluji /Miloval jsem/ vás, praví Hospodin.*“ Tento velkolepý výrok je bohatý na poučení:

a) Boží láska nezávisí na nás

Tento Boží příslib nám zajišťuje, že se jeho láska k nám nezmění, ať už je stav Božího lidu jakýkoliv. Izrael se může od Hospodina odklonit, dokonce upadnout do modlářství a jít do vyhnanství. Lid může být napraven a opět upadnout do nízkého mravního stavu. Ale Hospodin skrze proroka Jeremiáše říká: „Milováním věčným miluji tě.“ (Jer. 31,3) A tak mohou také uředníci padnout a Pána opustit, ano, dokonce Jej zapřít. A přece platí: „Milovav své, kteří byli na světě, až do konce je miloval.“ (Jan 13,1)

b) I za Hospodinovou kázní je láska

Ať už Pán k nám kvůli našemu nízkému mravnímu stavu musí jakkoli vážně mluvit a jakkoli tvrdě proto s námi musí jednat, za jeho káráními a jeho kázní je vždy láska. Ruka, která udeří, je vedena srdcem, které miluje.

c) Láska Pána je měřítkem všeho selhání

Láska Pána je pravým měřítkem pro všechno selhání. Rozsah svého selhání můžeme správně posoudit jen tehdy, když je měříme výší jeho lásky. To je pravda jak ve vztahu k selhání Izraele, tak i ve vztahu k selhání Církve. Platí to pro osobní pád stejně jako pro všeobecné selhání. Své osobní selhání mohu správně ocenit jen tehdy, když je vidím ve světle osobní lásky Toho, „který zamiloval mne a vydal sebe samého za mne“ (Gal. 2,20).

Jak černé jsou také dějiny církve, jak velká je její zkáza, když to vše vidím ve světle té velké pravdy, že „Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni“ (Ef. 5,25). Jak opovrženíhodná jsou naše rozdělení, naše spory, naše hořkost jednoho proti druhému, stavění druhého do špatného světla, abychom se sami vyvýšili; špatný výklad jednání druhých, nechápání slov druhých, podouvání špatných pohnutek u druhých – když slyšíme slova Pána, dotýkající se srdce: „Jako já miloval jsem vás, abyste i vy milovali jeden druhého.“ (Jan 13,34) Jakou šokující úzkoprsost prozrazují často naše slova, když myslíme na to, že „Kristus miloval nás, a vydal sebe samého za nás“ (Ef. 5,2).

d) Láska je zároveň cestou k napravení

Láska Pána je nejen měřítkem našeho selhání. Je také cestou k napravení. Nebyl to pohled lásky, který napravil Petra? Petr zapřel Pána s přísahou a kletbami. „I obrátiv se Pán, pohleděl na Petra.“ (Luk. 22,61) Nemůžeme říci, že to byl pohled nekonečné lásky? Petr skrze tento pohled zjistil, že jeho zapření Pána nezměnilo lásku Pána k němu. „A vyšed ven, plakal hořce.“

Láska ho zlomila. Naše hříchy zlomily srdce našeho Spasitele. Ale jeho láska láme naše srdce.

Jak mohl Josef rozptýlit zbylé pochybnosti svých zbloudilých bratrů, kteří s ním jednali tak ošklivě? Čteme: „*A tak těšil je a mluvil k srdci jejich.*“ (1. M. 50,21) Potvrdil jim svou lásku.

Dveře naděje

A jak Pán nakonec napraví svůj odpadlý lid? V Ozeáši čteme dojemná slova Pána: „*Protož aj, já vylákám ji a uvedu ji na poušť; nebo mluvití budu k srdci jejímu.*“ (Oz. 2,16/14/ – přel.) V okolnostech pouště bude Bůh mluvit k jejímu srdci a otevře jí dveře naděje. Tam, když láska Pána vykoná své dílo, bude lid opět zpívat jako ve dnech, kdy přišel ze země Egyptské (2. M. 15).

Nemůžeme také říci, že Pán dnes v těchto smutných dnech jedná se svým lidem stejným způsobem? Kolik je těch, kteří musejí naříkat nad ztrátou někoho milovaného, jehož tvář zde na zemi už neuvidí. Manželka oplakává svého muže, děti pláčí pro svého otce, matka oplakává svého syna. Tak Pán proměnil pro mnohá srdce tento svět v poušť. Vylákal nás do pouště. Ale tímto jednáním nás přilákal k sobě, aby uprostřed našich slz mohl mluvit k našim srdcím. A svým mluvením k našim srdcím nám ukazuje svou lásku, ovazuje naše rány a činí nás schopnými zpívat.

Ve světle této velké lásky můžeme odsuzovat svůj nízký stav. A mocí lásky, která nás nutí, můžeme nadále žít už ne sami sobě, nýbrž Tomu, který za nás zemřel a vstal z mrtvých.

2) Hospodinova neměnná rada

Hospodin svému lidu nejen připomíná svou lásku. Touží také po tom, aby jej rozvinutím své **radý** lásky napravil. To nás vede k druhé velké pravdě, kterou prorok rozvíjí. Čteme: „*Hospodin je veliký i za územím Izraele.*“ (1,5 – ČSP) A dále: „*Neboť od východu slunce až na západ jeho veliké bude jméno mé mezi národy, a na všelikém místě kadění přinášeno bude jménu mému, a oběť čistá. Veliké zajisté jméno mé bude mezi národy, praví Hospodin zástupů.*“ (1,11)

Na vyhlášení lásky Hospodina odpovídá ostatek ostře: „*V čem nás miluješ /jsi nás miloval/?*“ (1,2) Hospodin odpovídá na tuto duchovní slepotu tím, že dává důkaz své lásky. Bere lid s sebou na začátek a připomíná mu svrchanou lásku, která vyvolila otce lidu Jákoba. A pak bere ostatek s sebou do

budoucnosti, aby mu ukázal, že božská láska pojala radu učinit z Izraele střed požehnání země: „*Hospodin je veliký*“, ale jde to za území Izraele. A naplnění této velké rady zjeví lásku Pána.

Také ostatek jednou pozná Hospodinovu lásku

Ve dnech proroka Malachiáše ostatek říkal, že nemůže vidět lásku Pána. Ptají se: „*V čem jsi nás miloval /nás miluješ/?*“ Ale Pán jim odpovídá, že přijde den, ve kterém ostatek tuto lásku pozná. „*Vaše oči to uvidí a řeknete: Hospodin je veliký i za územím Izraele.*“ (1,5 – ČSP) Edom se může chtít protivit, ale nadarmo; Edom bude nazýván „*pomezí /území/ bezbožnosti*“, ale Hospodin se prokáže „*veliký i za územím Izraele*“.

Nejsme také my v našich dnech v pokušení, abychom kvůli tvrdosti cesty zpochybovali lásku Pána a ptali se: „*V čem jsi nás miloval?*“ Pak chtějme svým duším znovu připomenout svrchovanou lásku Otce, která nás vyvolila před založením světa. A chtějme myslet na jeho stanovenou radu, že On se sám v Církvi skrze Krista Ježíše v celé věčnosti oslaví (Ef. 1,3-14). Nechtějme nechat zakalovat svůj pohled na lásku pomíjivými časnými utrpeními. Láska nás vyvolila dříve, než čas začal, a bude nám věčně žehnat, i když už čas nebude.

Satanova moc a vměšování se těla a světa zruinovaly svědectví Božího pozemského lidu. Stejně tak tyto věci zkazily svědectví Božího lidu dnes. Přesto se na konci prosadí Boží rady – ať je to pro pozemský nebo pro nebeský Boží lid. A slavnými výsledky bude to, že „*Hospodin je veliký*“ /nebo: „*Hospodin se prokáže velikým*“/ a „*veliké zajisté jméno jeho bude*“ (1,5.11). Nám bude požehnáno, ale On bude oslavován. A stejně tak jako jeho jméno bude veliké uprostřed národů na zemi, bude jeho jméno veliké uprostřed zástupů v nebi. Neboť čteme: „*A jméno jeho bude na čelech jejich.*“ (Zj. 22,4) Naše jména mohou být v nebi zapsána – ale jen jedno Jméno bude v nebi vidět.

3) Veliká moc Hospodinova

To, co láska vymyslela, bude v moci vykonáno. Tak nám prorok představuje **velikou moc Hospodinovu**: „*Nebo král veliký já jsem, praví Hospodin zástupů, a jméno mé jest hrozné mezi národy.*“ (1,14) Hospodin je velký v majestátu a velký v moci. Má k dispozici nesčetné zástupy. Kapitola začíná srdce se dotýkajícím prohlášením: „*Miloval jsem vás, praví Hospodin.*“ A

končí vznešeným výrokem: „*Král veliký já jsem, praví Hospodin zástupů.*“ Láska a moc se spojují, aby vykonaly Boží úmysly.

Jak vážný je stav ostatku, když je viděn ve světle **Hospodinovy lásky** k jeho lidu, **Hospodinovy rady** oslavit své jméno a požehnat svému lidu a **Hospodinovy moci**, která se zjevuje ve prospěch jeho lidu. Stav lidu je tak nízký, že nemohou poznat Hospodinovu lásku, znesvěcují jeho Jméno a s pohrdáním jednají s Tím, jenž je „*Král veliký*“ a „*Hospodin zástupů*“.

Také náš nízký stav se stal zjevným

Není také nízký stav Božího lidu dnes dokonale odhalen, když jej vidíme ve světle svrchované lásky, která nás vyvolila, ve světle vznešené budoucnosti, která nás očekává, a přenesmírné velikosti jeho síly k nám (srv. s Ef. 1)? Nesluší se na nás, abychom se navrátili k našemu Pánu a v jeho přítomnosti přezkoumali svůj mravní a duchovní stav ve světle těchto velkých pravd? Ale není rovněž potřebné přezkoumat způsob vedení našeho života – vnitřního i vnějšího chození? Není třeba se zamyslet také nad věcmi, které poutají naši náklonnost a plní naše myšlenky? Jak to je se slovy, která vyslovujeme, a se smýšlením, ve kterém je vypouštíme, věcmi, které děláme, a pohnutkami, z nichž je konáme?

Když se takto sami přezkoušíme ve světle jeho lásky, jeho rady a jeho moci, budeme muset vyznat, že je v našem životě mnohé, co vypadá velmi uboze a špatně.

Nechtějme ovšem ztrácet mysl. To, čím měříme své selhání, **se stává prostředkem k napravení**. Ale jen pro ty, kteří se tímto měřítkem nechají zkusit. Když se budeme zaměstnávat láskou, která nás vyvolila, slavnou budoucností, která nás očekává, stejně jako velikou mocí, která v nás působí, budeme osvobozeni od všeho, co jsme, a budeme se radovat ze všeho toho, co je On.

4. Osvědčení Hospodinovi

Viděli jsme, že se Hospodin v tomto posledním poselství musí v konfliktech zabývat svým lidem a jeho vůdci. Důvodem k tomu je jejich nízký mravní a duchovní stav. Kromě toho jsme viděli, že Hospodin jim otevírá dveře pokání. Spojuje to se zaslíbením bezprostředního požehnání, jestliže použijí této cesty nápravy.

Prorok však zároveň velmi jasně ukazuje, že pro masu lidu není naděje na napravení. Stali se mravně necitlivými a duchovně slepými. Byli spokojeni s korektním postavením a vnějším dodržováním náboženských předpisů, krajně necitliví ke svému vlastnímu nízkému stavu a duchovně slepí ve vztahu ke všemu, čím pro ně je Hospodin.

Nestydaté otázky lidu

Když jim Bůh připomíná svoji lásku, odpovídají: „**V čem** jsi nás miloval /nás miluješ/?“ (1,2) Když je kárá, že pohrdají jeho jménem, říkají: „**V čem** zlehčujeme jméno tvé?“ (1,6) Když jim vyčítá, že mu obětují nečistý chléb, odpovídají: „**Čím** jsme tě poškrvnili?“ (1,7) Když jsou obviněni, že unavili Hospodina, říkají: „**V čem** jsme tě unavili (V čem jsme těžcí)?“ (2,17) Když jim musí vyčítat, že Ho olupují, říkají: „**V čem** tě loupíme?“ (3,8) Když říká: „*Vaše slova proti mně byla vzpurná,*“ odpovídají: „**Co** jsme mluvili proti tobě?“ (3,13) A když je snažně zve, aby se k Němu navrátili, říkají: „**V čem** bychom se navrátiti měli?“ (3,7)

Nízký stav je sám o sobě už velmi vážný. Ale odmítat ho uznat činí věc naprosto beznadějnou. To byl hrozný případ ostatku v Malachiášových dnech.

Je stav dnes skutečně jiný?

Ale je to s Božím lidem v našich dnech skutečně jinak? Nemůžeme snést ty, kteří nás varují. Jak to bylo vždy, tak je to i dnes: Kamenujeme proroky. Jak netrpělivě postupujeme proti nejmenšímu náznaku toho, že by u nás mohlo být něco chybného. Jak kdosi řekl. „Pýcha lidského srdce nemůže strpět, aby mu byl vyčítán hřích. Ještě více odmítá hřích přiznat.“

Jak rychle jsme ochotni odsuzovat druhé. A jak jsme přitom pomalí, abychom odsuzovali sebe. V tom spočívá dnes ta naprostá beznadějnost pro jakékoli všeobecné nebo společné napravení. Jsme spokojeni s tím, že jsme zaujali korektní postavení. Vnější dodržování náboženského života dle pořádku nám stačí. Ale odmítáme připustit, že jsme jednali chybně nebo že snad zastáváme chybný názor. Proto tu není žádné všeobecné napravení, žádné uzdravení.

Žádné napravení pro množství – ale povzbuzení pro jednotlivce

I když tu není náprava pro množství, neznamená to, že by tu nebylo žádné povzbuzení pro jednotlivce. V historii Božího lidu nalézáme velmi oddané Boží muže v nejtemnějších dnech. „*Samuel sloužil Hospodinu*“ (1. Sam. 3) ve dnech, kdy kněžství bylo znečištěno, kdy lidé pohrdali oběťmi a kdy Boží lampa byla na vyhasnutí.

Také to nebylo ve slavných dnech krále Šalomouna, nýbrž ve dnech odpadnutí pod králem Achabem, kdy Eliáš vydával jasné svědectví o Bohu. Tak tomu bylo také ve dnech Malachiášových. Byli tam takoví, kteří uprostřed převládající beznaděje nejen navenek jednali správně, nýbrž také byli mravně pro Hospodina příjemní. Setkali se s Hospodinovým uznáním a schválením jako malý zbytek uvnitř ostatku (3,16).

Znaky toho malého ostatku (verš 16)

Zvláštní znaky tohoto malého ostatku jsou mravní znaky. Není to jejich vnější postavení, jakkoli je správné, ani vnější služba, jakkoli horlivá, co dostává uznání Pána. Je to mravní stav toho malého ostatku, který Pán uznává a který tyto věřící činí v jeho očích tak cenné.

Správné postavení přirozeně není pro Pána nikterak nedůležité, stejně jako služba pro Něho. Ale v tom posledním stádiu historie Božího lidu, když je vnější svědectví zkaženo, hledá Pán především mravní stav, který Mu odpovídá.

1) Bázeň Hospodinova

Prvním charakteristickým znakem tohoto ostatku je, že „*se bojí Hospodina*“ (3,16). To je v nápadném protikladu k náboženskému množství, jímž byl

tento ostatek obklopen. To množství mělo vysoké náboženské vyznání. Ale svým nízkým praktickým stavem až příliš zřetelně ukazovalo, že všechnu Hospodinovu bázeň odvrhlo. Hospodin jednotlivě uvádí mnoho těžkých hříchů, které volají po soudu. Ale ty všechny jsou shrnuty v tomto jednom velkém hříchu: „*Nebojí se mne, praví Hospodin zástupů.*“ (3,5)

Když hleděl na to množství, Hospodin musel říci: „*Kde je bázeň má?*“ (1,6) Když ale hleděl na tento bohabojný ostatek, mohl s radostí uznat, že oni „*se bojí Hospodina*“ (3,16).

Člověk, který se bojí Boha, je ovládán Bohem a ne nějakým člověkem. Poslouchá Boha více než lidi. Vztahuje vše k Bohu a má před sebou Boha na všech svých cestách. Takový nedovolí člověku, ať už je jeho postavení a dar jakkoli velký, aby vstoupil mezi něho a Pána. Slovem: Takový dává Pánu jeho správné, totiž to nejvyšší místo. A přesně to je tak cenné v očích Pána.

2) Obecenství v přemýšlení o Božím slovu

Druhým znakem je, že „*mluvili jeden k druhému*“. To je obecenství. Ale není to prostě obecenství správného postavení, nýbrž spíše obecenství správného mravního stavu. Bylo to obecenství těch, kteří „*se bojí Hospodina*“. Převládající zneuctování Hospodina a nízký mravní stav těch, kteří tento ostatek obklopovali, **hnaly** tyto nemnohé k sobě. K tomu byla jejich duše pocvičena. Hospodinova bázeň, která jejich srdce společně naplňovala, je **vedla** do společného svatého a šťastného obecenství.

A není v těchto posledních dnech právě obecenství, které má tento charakter, v očích Hospodina cenné? Ne obecenství, které začíná a končí správným církevním postavením; ani organizované obecenství k vedení nějaké evangelizační akce nebo k provedení nějakého velkého misionářského podniku. Není to také společenství na obranu nějaké velké pravdy nebo k započítí nějakého nového svědectví. Ani to není společenství, které okolní svět může uznat, nýbrž je to spíše tiché, skryté obecenství, které se projevuje šťastnou výměnou myšlenek mezi dušemi, vedenými k sobě svým společným vztahem k Pánu.

3) Uctivost před jménem Hospodinovým

Třetím znakem je, že „*myslí /dbají/ na jméno jeho*“. (3,16) Nepokoušeli se oslavit svá vlastní jména. Chtěli dbát na čest Hospodinova jména. Zatím co

jejich okolí pohrdalo Hospodinovým jménem, bděly tyto bohobojné duše žárlivě nad ctí jeho jména.

To byly znaky těch, kteří ve dnech zkázy měli Hospodinovo milostivé uznání. V nich samých nebylo nic, co by v tehdejší světě vzbuzovalo nějaký rozruch. Nebyli známí nějakým velkým darem, který jim dával nějaké vynikající místo před lidmi. Také nebyli známi na základě nějakých velkých charitativních skutků, které by vyvolávaly pochvalu od světa. Ani neměli neobyčejnou intelektuální sílu nebo dary divů, které by je vyvýšily před jejich současníky. Také se nenalézali v nějaké jasně strukturované organizaci, která by jim dala místo uvnitř stran a systémů lidí.

Hospodinova odpověď (verše 16-18)

A vskutku u nich chyběly takové hodnoty, které u lidí mají vysokou vážnost. Místo toho vlastnili mravní rysy, které mají velkou cenu v Hospodinových očích. A Hospodin ihned vyjádřil své uznání pro takové, kteří se Ho uprostřed převládající zkaženosti báli a dbali na jeho jméno (3,16-18).

1) Hospodinovo pozorování

„**I pozoroval Hospodin.**“ Mohli bychom také říci: Hospodin na to dbal. Těchto věřících si to velké množství nevšímal. A když viděli tento ostatek, opovrhovali jím. Ale pro Pána nebyli žádným způsobem nevýznamní. On je „**pozoroval**“ a všímal si jich. Jeho oko na nich mohlo s radostí spočinout. Bohobojný život tohoto malého zbytku měl v Hospodinových očích velkou cenu.

2) Hospodinovo slyšení

Hospodin „**slyšel**“. Nejenže s radostí pozoroval bohobojný život tohoto zbytku a jeho cesty. Byl také radostným posluchačem, když tito věřící spolu měli svatou rozmluvu.

3) Památná kniha pro věřící

„**Pšana jest kniha památná před ním pro ty, kteří se bojí Hospodina a myslí na jméno jeho.**“ (3,16) Báli se Hospodina a Hospodin na ně pamatoval. Dbali na **jeho** jméno, a On nechce zapomenout na **jejich** jména. Ale tato kniha

byla psána „*před Ním*“ a nikoli před světem. Bohabojný život, zbožné jednání, Bohu zasvěcená žárlost pro jméno Hospodina, to nejsou vlastnosti, které přivedou jméno nějakého člověka na soupisy hrdinů tohoto světa. Svět má pro takové lidi jen krátkodobou paměť. Ale tito věřící jsou milí a drazí srdci Hospodina. Váží si jejich památky a píše jejich jména do své pamětné knihy.

4) Jeho vlastnictví

„Ti budou, praví Hospodin zástupů, v den, který já učiním, mým klenotem /vlastnictvím/.“ (3,17) Tento ostatek nejenom zakusil skryté uznání v den zkázy, ale obdrží od Hospodina veřejné uznání v den slávy. V den zkázy byli skutečně už cenní v jeho očích – jeho vlastnictví, jeho klenoty, i když ještě ne veřejně viditelné. V budoucích dnech budou však vzácnými kameny a budou ukázané ve slavném prostředí. *„Ještě se neukázalo, co budeme. Víme pak, že když se ukáže, podobni jemu budeme; nebo viděti jej budeme tak, jak jest.“* (1. Jana 3,2)

5) Ochrana před soudem

„A slituji se nad nimi, jako se slitovává otec nad synem svým, který mu slouží.“ (3,17) Měl propuknout soud nad zlem a nad činiteli zlého bez ohledu na to, jak velké bylo jejich náboženské vyznání. Tento malý ostatek má Boží ujištění, že bude ušetřen. Uprostřed těch, kteří navenek vyznávali, že zaujmají místo zvláštní blízkosti k Hospodinu a že Mu správným způsobem slouží, zaujímal tento ostatek místo, které bylo vpravdě blízké Hospodinovu srdci, a jeho služba Mu byla skutečně příjemná. Tak mohl Hospodin říci: *„Slituji se nad nimi /zachovám je/, jako se slitovává otec nad synem svým, který mu slouží.“* Pak bude zjeven rozdíl mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo Bohu neslouží.

Zatímco tedy toto poslední Boží poselství jasnými slovy vyhlašuje nízký stav množství vyznávajícího Božího lidu, tu stejně jasně rozlišuje jednotlivce, vyznačující se mravními znaky, a přináší jim poselství uznání, potěšení a povzbuzení. Tito jednotlivci nejen mají vědomí o uznání od Hospodina jako přítomný podíl, aby byla jejich víra podepřena a oni na své cestě povzbuzeni, ale mají příchod Pána jako svoji **bezprostřední naději** a jako svou **jedinou naději**.

Stav množství nedává žádnou naději... (verše 19-21 /4,1-3/)

Tento malý ostatek nemohl očekávat, že zla bude ubývat nebo že množství zlých se bude zmenšovat. Věděl, že svět se nezlepší, dokud příchod Hospodinův „s pyšnými a všemi pášícími bezbožnost“ nezúctuje (3,19; /4,1/27).

Ne, oni nevyhlíželi žádné velké probuzení nebo všeobecné „uzdravení“ mezi Božím lidem. To bude teprve tehdy, když „vzejde slunce spravedlnosti a v jeho křídlech uzdravení“ (3,20; /4,2/).

Také neočekávali žádné nové poselství od Boha nebo nové světlo, aby zmírnily přibývající beznaděj, dokud Hospodin nepřijde a jako Slunce spravedlnosti nezažene mraky tmy.

Také nevyhlíželi nové nabytí sil k činění divů, nějaký zjevný Boží zásah ve prospěch jeho lidu, dokud Hospodin ve své všemohoucnosti nezasáhne, aby je učinil schopnými pošlapat jejich nepřátele pod svými chodidly (3,21; /4,3/).

... a přece mohl být jednotlivec Hospodinu věrný.

Tito bohabojní věřící byli ze všech stran obklopení velkým množstvím náboženských vyznavačů, kteří se chlubili svým navenek správným postavením a náboženskými rituály ve správném sledu, kteří ale přesto byli mravně necitelní a duchovně slepí. Tito zbožní jednotlivci byli slabí, opovržení, ve světě téměř neznámí a posmívání. Ale šli po své nízké a oddělené cestě a vedli život v Hospodinově bázni. Žárlivě dbali na Hospodinovo jméno a čekali na jeho příchod.

Jestliže my chceme z tohoto posledního Božího poselství k jeho starému lidu mít nějaký užitek, musíme toto proroctví číst jako poslední poselství k nám samým. Jak to bylo řečeno už na začátku tohoto pojednání, podobají se poměry, které v těchto posledních a vážných dnech před příchodem Pána převládají jak v křesťanstvu všeobecně, tak i mezi dnešním Božím lidem speciálně, nápadným způsobem poměrům za dnů Malachiášových.

²⁷ V závorkách // je uveden verš dle číslování v Kralické bibli. (-p. p.)

Také dnes tu ještě je tato cesta věrnosti

Nejsme znovu obklopeni velkým náboženským vyznáním? Nejsou tu také dnes²⁸ takoví, kteří říkají, že jsou bohatí a že zbohatli a nic nepotřebují (Zj. 3,17)? A přece jsou mravně necitliví ve vztahu ke svému nízkému mravnímu stavu, duchovně slepí vzhledem k všemu, co pro ně Pán má, aby vyšel vstříc jejich tak hlubokým potřebám. A nerozlišuje Pán uprostřed tohoto náboženského vyznání znovu několik málo takových, kteří mají jeho uznání, protože jejich znaky vykazují pozoruhodnou podobnost s bohobojnými ve dnech Malachiášových?

K nim může Pán říci: „*Máš nevelikou moc a ostříhal jsi slova mého a nezapřel jména mého.*“ (Zj. 3,8) Jako u těch nemnohých v době Malachiáše to není jejich správné postavení nebo nějaké velké „skutky“ nebo nějaké zvláštní svědectví před světem, co je vyznačuje. Jsou to spíše jejich mravní znaky, které jim dávají uznání Pána.

Pán se přiznává k těm, kteří jsou věrní

Jako u „jejich“ prototypů v době Malachiáše se Pán k nim veřejně bude mít, když se zjeví v moci a slávě. Celý svět pozná, že Pán je miloval (Jan 17,23). A jako ostatek dnů Malachiášových bude ochráněn před přicházejícím soudem, budou i věřící z Filadelfie ochráněni „*od hodiny pokušení, která přijítí má na všecken svět, aby zkušeni byli obyvatelé země*“ (Zj. 3,10).

A nakonec je příchod Pána jedinou nadějí, která je věřícím ve Filadelfii představena, jako také byl jedinou nadějí bohobojných, jimž prorokoval Malachiáš. „*Přijdu brzy. Drž to, co máš, aby žádný nevzal koruny tvé.*“ (Zj. 3,11)

Poslední poselství k nám – k srdci a svědomí

Nemůžeme závěrem říci, že v těchto posledních a vážných dnech – v těchto temných dnech odpadnutí – se poslední Boží poselství pro jeho lid obrací ke svědomí a oslovuje srdce? Není to už poselství, které by přinášelo nové světlo pro vyšší porozumění. Světlo je dáno a pravda byla opět odkryta.

Ale nyní vyvstává vážná otázka: „Jak jsme reagovali na to světlo? Jaký je náš mravní stav?“ Kéž jsou naše svědomí ve světle tohoto posledního poselství odkryta. Měli bychom se v Boží přítomnosti sami soudit, abychom patřili

²⁸ Na tomto místě budiž ještě jednou řečeno, že Hamilton Smith psal v první polovině minulého století a že se tehdejší mravní poměry ještě zřetelně lišily od dnešních.

k těm, jimž Pán může říci: „*Máš nevelikou moc a ostříhal jsi slova mého a nezapřels jména mého.*“ Tak budeme skutečně očekávat příchod Pána. Pak skutečně budeme moci na jeho příslib: „*Jistě přijdu brzo,*“ odpovědět: „*Amen. Přijď tedy, Pane Ježíši.*“ (Zj. 22,20)

